

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Tuba PİDECİOĞLU

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

KAHRAMANMARAŞ 2015

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ

Tuba PİDECİOĞLU
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Selçuk GENÇAY

Jüri Üyesi
Yrd. Doç. Dr. Haydar İŞLER

Jüri Üyesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÖZTÜRK

KAHRAMANMARAŞ-2015

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Tuba PİDECİOĞLU tarafından hazırlanan “Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi ” adlı bu tez, jürimiz tarafından 12 /06 /2015 tarihinde oy birliği / oy çokluğu ile Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Selçuk GENÇAY (DANIŞMAN)
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında KSÜ

Yrd. Doç. Dr. Haydar İŞLER(ÜYE)
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında KSÜ

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÖZTÜRK (ÜYE)
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Gaziantep Üniv.

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Mehmet BOŞNAK

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Tuba PİDECİOĞLU

Bu çalışma tarafından desteklenmiştir.

Proje No:

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Çalışmamda yardımlarını esirgemeyen, tez konumun seçilmesi aşamasında ve tezimi hazırlamamda her türlü desteğini esirgemeyen ve yönlendirmeleriyle tezimi geliştirmemde yardımcı olan değerli hocam Doç. Dr. Selçuk GENÇAY' a, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarına katkıda bulunan ve beni yalnız bırakmayan sevgili babam Ahmet SEYİTHANOĞLU'na ve her zaman özveride bulunan eşim İhsan PİDECİOĞLU'na, çalışmalarım esnasında, süreçlerin hızlandırılmasında yoğun desteğini aldığım öğrencim Ahmet ORÇAN'a araştırmaya katılan tüm öğrenci ve ölçümlerimiz esnasında bize yardımcı olan okul müdürleri ile öğretmenlerine teşekkür ederim.

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TUBA PİDECİOĞLU

ÖZET

Bu araştırma, lise 1. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda lise 1. sınıflardan 14-16 yaş arasındaki 1133 erkek (%45,1) ve 1179 bayan (%54,9) olmak üzere toplam 2512 öğrenci gönüllü olarak çalışmaya dahil edilmiştir.

Veriler, kişisel bilgi formu ve öğrenci tutumlarının ölçülmesi için; Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” (BESTÖ) kullanılmıştır. Elde edilen verilerin hesaplanmasında, verilerin normallik sınaması One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi ile yapılmış olup verilerin normal dağılım gösterdiği varsayımı sağlanmıştır. Dolayısıyla veriler parametrik testlerden, Independent sample-t test, One-way ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için ise Tukey testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) olarak kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları ölçülmüştür. Tutum ölçümü yapılan öğrencilerin cinsiyetine, okulların spor salonunun olup olmamasına, karma liselerin kız liselerine, erkek liselerinin kız liselerine, obez öğrencilerin normal kilolu öğrencilere, ailelerin öğrencinin spor yapma-yapmamasına izin vermesine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmüştür ($p < 0,05$). Öğrencilerin yaş düzeyine, Anadolu-Meslek lisesi ayrımına, anne ve babanın öğrenim durumuna, ailenin gelir düzeyine ve normal kilolu öğrencilerin kilolu öğrencilere, karma liselerin erkek liselerine göre anlamlı bir fark görülmemiştir ($p > 0,05$).

Sonuç olarak, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının okul türüne göre farklılık gösterdiği kız liselerinin; karma ve erkek liselerine göre tutumlarının olumsuz olduğu ve kız liselerinin tutumlarının daha düşük olduğu söylenebilir. Ayrıca Anadolu-Meslek liseleri arasında tutumlar farklılık göstermemektedir. Meslek liselerinin ve Anadolu liselerinin beden eğitimi ve spor ders saatlerinin aynı olduğundan, tutumlarının farklılık göstermediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, Spor, Okul, Lise Öğrencisi

Sayfa No: 66

Danışman: Doç. Dr. Selçuk GENÇAY

**INVESTIGATION OF FIRST GRADER HIGHSCHOOL STUDENT'S ATTITUDES
TOWARDS PHYSICAL EDUCATION CLASS AND SPORT VALUES IN PATIENTS
WITH FIBROMYALGIA**

Master Thesis

TUBA PİDECİOĞLU

ABSTRACT

This study was conducted to investigate the highschool freshman students' attitudes related to the physical education class in terms of some variables. In accordance with this purpose, 1133 male (%45,1) and 1179 female (%54,9)-totally 2512- first-graders whose ages are between 14-16 were included in the research voluntarily.

In order to measure the personal information forms and students' attitudes, the data were analyzed via "Scale of Physical Education and Sport Attitude" (BESTÖ) developed by Demirhan & Altay (2001). In the process of calculating the data gathered, the test of normality was analyzed via One-Sample Kolmogorov Simirnov test and it was assumed that the data has a normal distribution. Accordingly, the data were analyzed by using Independent Sample-T test and One-way ANOVA test, which are parametric tests. To specify the group causing the differences Tukey test was used and the level of significance was accepted as ($p < 0,05$).

Students' attitudes related to the physical education and sport were measured. A statistically significant difference ($p < 0,05$) was observed in terms of the students' gender, their schools' having an indoor sports hall or not, comparisons of mixed type highschools with girls schools, comparisons of boys schools with girls schools, comparisons of obese students with normal-weight students, parents' giving permission their children to do sport or not. However, no statistically significant difference was observed in terms of the students' age-group level, differentiation of studying at an anatolian or a regular highschool, educational background of the parents, level of income of the family and comparison of mixed type highschool with boys highschool ($p > 0,05$).

As a result, it was determined that the attitudes of students related to the physical education class and sport differs from each other and girls highschools have a lower attitude than mixed type and boys highschools. On the other hand, the attitudes of anatolian vocational highschool students do not show any change. Also, it was observed that there's no difference between the attitudes of vocational highschool students and anatolian highschool students as the physical education and sport course hours are the same in both.

Key Words : Physical education, Sport, school, highschool student

Page Number : 66

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Selçuk GENÇAY

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	I
ÖZET	II
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER	IV
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	VI
KISALTMALAR	VII
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	7
2.1. Eğitim.....	7
2.1.1. Eğitim ve önemi.....	8
2.1.2. Eğitim ve öğrenci.....	9
2.1.3. Spor ve eğitim ilişkisi	10
2.2. Beden Eğitimi ve Spor	11
2.2.1. Beden eğitimi ve sporun amacı	12
2.2.2. Beden eğitimi dersinin lise düzeyinde genel amaçları.....	13
2.2.3. 14-16 Yaş gelişim özellikleri	14
2.2.4. 14-16 Yaş ilgi ve ihtiyaçları	15
2.2.5. 14-16 Yaş beden eğitimi uygulamaları	16
2.2.6. Vücut kompozisyonu ve obezite	17
2.3. Tutumlar	18
2.3.1. Tutum kavramı	18
2.3.2. Tutum öğeleri	20
2.3.2.1. Bilişsel öğe.....	20
2.3.2.2. Duyuşsal öğe.....	20
2.3.2.3. Davranışsal öğe	20

2.3.3. Tutumların gelişimi ve oluşmasını etkileyen faktörler	21
2.3.4. Tutumların ölçülmesi	22
2.3.5. Tutum ölçeklerinin eğitimde kullanılması	23
2.3.6. Öğrenci tutumları ve öğretmen.....	23
2.4. İlgili Çalışmalar	25
2.4.1. Beden eğitimi ve spora ilişkin tutum çalışmaları	25
2.4.2. Beden eğitimi ve spora ilişkin yurtdışı tutum çalışmaları.....	29
3. GEREÇ VE YÖNTEMLER	30
3.1. Araştırmanın Modeli	30
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	30
3.3. Veri Toplama Aracı.....	31
3.4. Verilerin Toplanması.....	31
3.5. Verilerin Analizi	32
4. BULGULAR.....	33
5. TARTIŞMA	40
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	48
7. KAYNAKLAR	50
EKLER	56
ÖZGEÇMİŞ	66

ÇİZELGELER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Çizelge 3.2.1. Okul İsimleri.....	30
Çizelge 4.1. Öğrencilerin bazı sosyo-demografik özelliklerine göre sınıflandırması.....	34
Çizelge 4.2. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımının t-testi sonuçları	35
Çizelge 4.3. Okulların anadolu-meslek lisesi sınıflandırmasına göre t-testi sonuçları	35
Çizelge 4.4. Ailede spor yapıp ve yapmama durumuna göre öğrencilerin dağılımlarının t-testi sonuçları	35
Çizelge 4.5. Okulların spor salonu olup- olmama durumuna göre t-testi sonuçları.....	36
Çizelge 4.6. Aileniz spor yapmanızı istiyor mu? sorusuna verdikleri cevaplara göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması	36
Çizelge 4.7. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımına göre tutum puanları one way anova sonuçları	36
Çizelge 4.8. Araştırmaya katılan okulların cinsiyete göre dağılımı, tutum puanları one way anova sonuçları	37
Çizelge 4.9. Araştırmaya katılan öğrencilerin BKİ dağılımına göre tutum puan one way anova sonuçları	37
Çizelge 4.10. Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim dağılımına göre tutum puanları one way anova sonuçları	38
Çizelge 4.11. Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim dağılımına göre tutum puanları one way anova sonuçları	38
Çizelge 4.12. Araştırmaya katılan öğrencilerin aile ekonomik gelir düzeyine göre tutum puanları one way anova sonuçları.....	39

KISALTMALAR

N	: Katılımcı Sayısı
SD	: Serbestlik Derecesi
SS	: Standart Sapma
\bar{X}	: Ortalama
T	: T testi
P	: P değeri / Anlamlılık Düzeyi
KT	: Kareler Toplamı
%	: Yüzde
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
BKI	:Beden Kitle İndeksi
BESTÖ	: Beden eğitimi ve spor tutum ölçeği

1. GİRİŞ VE AMAÇ

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli ölçüt insanın kültür, tarih oluşturma ve bu değerleri ortaya koyma yeteneğidir. Toplumlari birbirinden ayıran özellik ise oluşturulan kültürlerdir. Kültür insanın dünyaya ve kendisine; yaratılmış halinin dışında armağan ettiği şeylerdir (Erkal, 1998).

Kültür, yaşam koşullarına göre değişen ve eğitim ile şekillenen soyut bir kavramdır. Eğitim insanın doğumundan itibaren başlayan ve ilerlemesinde sonu olmayan bir süreç olarak yerini alır. İlkel dönemde insanların doğaya karşı güçlü durma mücadelesiyle başlayan eğitim, zaman içerisinde gelişen zorunlu bir süreçtir. Günümüzün gelişmiş toplumu açısından ise eğitim; bireyin belirli bir eğitim süzgecinden geçtiği aşamadır (Yıldırım, 2006). Ailede başlayan eğitim işlevinin en yoğun olarak öğrencilere aktarıldığı kurum okullardır (Özyalvaç 2000).

Okullarda verilen eğitimin bir bütün olarak amaca ulaşması zihinsel eğitimle birlikte, fiziksel eğitimin de verilmesiyle gerçekleşmektedir. Çağdaş eğitim sisteminin önemli bir aracı olan spor, kişiye kendi yeteneğini tanıma, zamanını iyi kullanma, disiplinli olma, başkalarına yardım etme gibi özellikler kazandırmanın yanı sıra kişinin fiziksel yönden gelişmesini ve kişisel yönden de kendini anlayıp ifade etmesini sağlamaktadır (Tosunoğlu, 2008). Spor; toplumsal sağlık, huzur ve barış için insanın bütünlüğüne ve tüm kişiliğine katkıda bulunacak şekilde değerlendirilmelidir. Her bireyin karşılanması gereken sosyal ihtiyaçları arasında, ait olma, sevilme, tanınma ve kabul edilme isteği bulunur. Bu ihtiyaçları karşılandığında, bireyin topluma uyumu kolaylaşacaktır. Bireyin bu ihtiyaçları spor aracılığı ile sağlanmış olur (Öztürk, 1998).

Toplumsal yaşantımızın her döneminde iç içe olduğumuz spor, yaşantımızı, sağlığımızı, eğitimimizi, siyasetimizi, kültürümüzü vb. her alanımızı etkilemektedir. Bizi biz yapan değerlerimizi oluşturan kültürümüzün küreselleşebilmesi için spor hayatımıza katkı sağlamaktadır. Kültür kazandırma ve kazanım, yani kültürlenme eğitimidir. Bu kapsamda ele alındığında, spor eğitimi de bir kültürlenme etkinliğidir; çünkü spor eylemdir (Demirhan, 2003).

Spor, kişisel olduğu kadar, sosyal bir olaydır (Güven, 1999). Bireyin sosyalleşmesini sağlayan spor eğitim alanında beden eğitimi ve spor adı altında temel bir unsurdur. Beden eğitimi genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Beden eğitimi ve sporda amaç; her yönüyle

gelişmiş ve sağlıklı bir toplumun yetiştirilebilmesi için ferdin duygularını ifade etmesini sağlayan, kendini disipline edebilen ve kişilik gelişiminde yardımcı olan imkânlar sağlamaktır (Erkal,1998).

Eğitimin aracılığıyla; sağlıklı, obeziteye karşı bilinçli, sporu seven bireyler yetiştirilmenin yolu sporu günlük hayatımızda aktif hale getirmektir. Okul sistemi aracılığı ile çocuklara beden eğitimi, öğretim programı içinde yerine getirebileceği hedef ve hedef davranışlar belirlenmelidir. Bu anlayış, çocukların etkinliklere katılımında ve olumlu tutum geliştirmelerinde fayda sağlar. Spora karşı tutumun olumlu bakış içerisinde olması gerekir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine olumlu tutum sergilemeleri dersin verimli geçmesine bağlıdır (Topkaya, 2007).

Verimliliği ölçmekte ise tutumlar etkilidir. Tutumlar öğrenme esnasında ortaya çıkan duygularla başa çıkma ve kontrol altına alma ile ilgili olup insan davranışlarına yön vermede önemli bir role sahiptir. Bir değer ve inanç sistemine bağlı olarak oluşan tutumların olumlu ya da olumsuz olması öğrenme sürecini doğrudan etkilemekte ve bireylerin gelecekteki yaşantılarına yön vermektedir (Bozdoğan ve Yalçın, 2005).

Tutumlar kişilerin davranışlarını şekillendiren duyuşsal etmenlerdir. Kişinin davranışının yönünü ve şiddetini etkiler (Hünük, 2006). Tutumlar sadece bir davranış eğilimi ya da bir duygu değil, biliş-duygu davranış eğilimi bütünleşmesidir. Tutumlar tek başına davranışları meydana getirmeye yeterli değildir. Tutumun davranış halini alabilmesi için ortamsal etkenlerinde tutumlarla örtüşmesi gerekiyor. Çünkü insanlar tutumlara sahip olarak doğmazlar, tutumları sonradan öğrenirler. Bu da zaman içerisinde gelişme ve değişme gösterir (Kağıtçıbaşı,1999).

Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı pozitif yaklaşım içerisinde bulunabilmesi için üç temel öğenin; öğrenci, öğretmen ve programın düzen içerisinde yürütülmesi gerekmektedir. Bu üç öğe, beden eğitimi dersini yönlendiren, biçimlendiren en önemli olgudur. Beden eğitimi dersinin daha etkin ve yaygın duruma getirilebilmesi ve çocukların bir bütün olarak gelişmesi, bu öğeler arasındaki ilişkinin sağlıklı ve uyumlu olmasına bağlı görünmektedir. Okulda öğrenciye kazandırılacak bilgi, beceri ve tutumlar önceden belirlenmiş ve bunlar konuların uzmanı olan öğretmenler tarafından planlı bir biçimde düzenlenen öğretim faaliyetleri ile kazandırılır (Erden ve Fidan, 1995) Öğrenci tutumları öğretmenler ve program için önemli bir boyuttur. Diğer alanlarda olduğu gibi okul ortamında öğrenciler beden eğitimi ve spor dersine ilişkin de tutumlar oluştururlar. Eğitim alanında yapılan çalışmalar öğrencilerin derse, materyale ve öğretmene ilişkin oluşturdukları tutumların ders

başarılarını etkilediği ortaya konmuştur (Hünük, 2006). Beden eğitimi dersine öğrencilerin olumlu tutum geliştirmeleri dersin verimli işlenmesini sağlayarak öğretmeni de güdüleyebilir (Demirhan, 2001).

Bu güdülenme ile öğretmen, bireylerin gizli güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkararak en üst düzeyde geliştirilmesine yardım eder. Bireyleri fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönleriyle bir bütün olarak yetiştirmek çağdaş eğitimin temel ilkelerindedir. Çağdaş anlayışa uygun olarak eğitimdeki amacın gerçekleşmesi bireyin, zihinsel eğitiminin yanı sıra fiziksel eğitimi ile olasıdır. Hareket etmeyi öğrenme ve hareketler yoluyla öğrenmeyi amaçlayan beden eğitimi, genel eğitimin vazgeçilemez bir parçasıdır ve genel eğitimin amaçlarına hareketler aracılığı ile katkıda bulunur. Genel eğitim içinde büyük öneme sahip olan beden eğitimi ve sporun temel amacı, çocukların fiziksel etkinlikler yolu ile eğitimini sağlayarak her öğrencinin hareket kapasitesinin en üst düzeye çıkmasına yardımcı olmaktır. Aynı zamanda çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerinin en üst düzeye çıkarılmasına katkıda bulunmaktır (Pate,1998).

Öğrenciler ise okul ortamında beden eğitimi ve spor dersine ilişkin de tutumlar oluştururlar (Kangalgil, Hünük ve Demirhan,2006). Bu tutumların oluşmasında ailenin, çevrenin ve direkt kişisel deneyimlerin etkisinin olduğunu belirtilmiştir. Okuldaki tutumları ise konular, öğretmenler ve sınıf arkadaşları vb. ilişkin durumlar oluşturur. Tutumun meydana getirdiği sadece bir davranış eğilimi ya da bir duygu değil, düşünce, duygu ve davranış eğilimi bütünleşmesidir. Bu da bize, tutumun bilişsel, duyuşsal ve edimsel olmak üzere üç bileşeni olduğunu göstermektedir. Genelde bu bileşenler birbirinden bağımsız olmayıp, karşılıklı olarak birbirini etkiler ve çoğunlukla da aralarında bir tutarlılık bulunur (Yıldırım, 2006).

Tutumun duyuşsal yönü, nesneyi sevme, kabullenme ve reddetmeye yol açan duygulardır. Edimsel yönü ise beden eğitimi ve spor dersini sevip sevmeme, gibi; tutum nesnesine yönelik birtakım davranışlar gösterme, bazı hareketlerde bulunmadır. Beden eğitimi ve spor dersine sürekli katılma, gibi (Demirhan ve Altay, 2001).

Davranışların gösterilmesinde yaş etkin rol oynar. Bireylerin yaşları da tutumların oluşmasında özellikle çocukluk döneminde (6–12 yaşları arası) çoğu tutumlar anne ve babayı taklit ederek oluşur. Ergenlik döneminde (12–21 yaşları arası) tutumlar şekillenir. İlk yetişkinlik devresinde (21–30 yaşları arası) ise bu tutumlar giderek kristalleşir veya kemikleşir. Sears (1970) göre tutumların şekillendiği ve kristalleştiği (12-30) yaşlar

arasındaki bu süreye, kritik dönem denir. Bu dönemde edinilen tutumlar, kolay kolay değişmez (Akt; Güllü ve Güçlü, 2009).

Yukarıdaki konuları incelediğimizde beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumun veliler, öğrenciler, sağlıklı toplum için ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Toplumumuzda yeni yeni anlaşılan sağlıklı yaşam gerekliliğini göz önünde bulundurursak günümüz çocuklarının en büyük sorunlarından biri; yeterince psikomotor etkinliklerde bulunmamak, yeterince spor yapmamak olarak göze çarpmaktadır (Gürbüz,2011). Bu sorundan ve anlatılanlardan yola çıkarak beden eğitimi ve spor dersi öğrencilerin uygulama aşamasında daha aktif olmasına fırsat verdiği, iletişim becerileri ve sosyalleşmelerine olumlu katkı sağladığı için eğitim sisteminde ayrı bir öneme sahiptir.

Beden eğitimi ve spor alanında tutuma ilişkin değişik çalışmaların yapıldığı görülmektedir.

Tezbaşaran (1997) göre; tutumların, öğrenci başarısındaki etkisi yönündeki görüşlerden hareketle, bilişsel ve devinişsel davranışların yanında tutumlarında ölçülmesi gereği gündeme gelmiş ve tutum ölçekleri geliştirilmeye başlanmıştır. Tutumlar, davranışların gözlenmesi, bireyin kendisini rapor etmesi, görüşme, dereceleme ölçekleri ve gösterilen resimlere öykü uydurmasıyla ölçülebilir. Bu yaklaşımlardan, davranışın doğrudan gözlenmesi en etkili yaklaşım olsa da çoğu zaman bu olanaklı kılınamayabilir. Bireyin kendisini rapor etmesinde de süre, anlatım gücündeki eksiklikler gibi durumlar ortaya çıkabilir. Resimleri yorumlamada da yorum gücü ve anlatım gücü eksiklikleri ortaya çıkabilir. Görüşmede ise insanlar bazı düşüncelerini saklayabilirler. Dereceleme ölçeklerinde ise bireyin duygularının bütününe ifade edememe gibi eksiklikler vardır. Ancak ölçme ve uygulama kolaylığı, istatistik hesabı ve standartlaştırma açısından en sağlıklı olanın dereceleme yoluyla tutum ölçme yaklaşımı olduğu söylenebilir (Akt; Demirhan ve Altay, 2001).

Tutum, bireyin kendi algı dünyasının bir yönü ile motivasyon, heyecan, idrak ve öğrenme süreçlerinin devamlı bir organizasyonudur. Tutum bazı nesnelere, kavramlara ve durumlara karşı yaklaşmakla ya da uzaklaşmakla birlikte, bunlara karşı belirli bir davranış göstermeye hazır olmayı da ifade eder (Güllü, 2009).

Luke ve Cope (1994)'ye göre ilgi ve gereksinimlere dayanan programlar, öğretmenini öğretmedeki etkiliği, öğrencileri anlaması ve beden eğitiminin gerekliliğine inanma öğrencilerin olumlu tutum kazanmalarında etkindir. Aicinena (1991)'e göre beden eğitimine olumlu öğrenci tutumunda öğretmen davranışı, sınıf çevresi, aile ve okul yönetimi önem taşımaktadır (Akt; Demirhan ve Altay, 2001).

Figley (1985), öğrencilerin beden eğitimine ilgisini uyandıran veya uyandırmayan yönlerini saptamak için bir araştırma yapmıştır. Olumlu ve olumsuz tutumlarla ilgili en çok sözü edilen konuların öğretmen ve müfredatla ilgili olduğunu göstermiştir.

Carlson (1994), Park (1995) ve Rice (1988)'de yaptıkları çalışmalarda beden eğitimi dersini seven öğrencilerin beden eğitimine ilişkin pozitif tutumlar geliştirdikleri ve beden eğitimi öğretmenlerini iyi model olarak düşündükleri açıklanmıştır. Beden eğitimi derslerindeki en olumlu deneyimler çeşitli aktiviteler sunmak, kazanma/başarı, iyi yapmak, katılmak, takım çalışması ve tatmin olma/eğlenme olarak sayılabilir (Akt; Kangalgi, Hünük, Demirhan, 2006).

Chung ve Phillips (2002)'in beden eğitimine olan tutum ve boş zaman egzersizi arasındaki ilişki başlıklı çalışmada fiziksel eğitime yönelik tutumlarda cinsiyet ve milliyet açısından anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Tayvanlı öğrenciler Amerikalı öğrencilerden daha olumlu tutumlara sahiptir. Erkekler kızlara göre daha fazla boş zaman egzersiz değerlerine sahip ve yine Amerikalı öğrenciler de Tayvanlı öğrencilerden daha fazla boş zaman değerlerine sahip olduğu görülmüştür.

Robazza ve arkadaşlarının (2006) fiziksel eğitim akrobatik hareketlerinin, bireylerin okul dışı boş zamanlarını fiziksel ve psikolojik zorluklarla sınıflandırılan macera sporlarına yönelimlerini değiştirmede etkin olup olmadığını araştırmışlardır. Bulgular katılımcıların tutumlarının değişmesinde müdahale etmenin etkili olduğunu göstermiştir.

Subramaniam ve Silverman (2007) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine ilişkin tutumları konulu araştırmalarında genel olarak öğrencilerin beden eğitimine tutumları ve sınıf düzeyine göre fark araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin beden eğitimine tutumları pozitif çıkarken sınıf düzeyine göre ise ters orantılı çıkmıştır. Yani sınıf düzeyi yükseldikçe tutum değerlerinde azalma olduğu gözlenmiştir.

Literatürde de görüldüğü gibi öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutumlarına birçok faktör etki ettiği gözlenmektedir. Bu yönü ile demografik, sosyo-ekonomik faktörler gibi birçok etken öğrencilerin beden eğitimine ve spora olan tutumların farklılaşmasına neden olduğu söylenebilir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarında hangi faktörlerin farklılık gösterdiğinin bilinmesi; dersin islenişi, verimliliği ve eğitim -öğretim bakımından önemli olduğu düşünülmektedir

Bu araştırmanın amacı öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerinin yükseltilmesine katkı sağlanacağı düşünülen, uygulamadaki beden eğitim-öğretim programı ele alınarak, Kahramanmaraş'taki lise 1. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin

beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını saptamaktır. Bu sayede, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersini nasıl algıladığı, ders hakkındaki tutumları, tutuma etki eden unsurların belirlenerek öğrencilerin bakış açılarıyla ilgili bilgi edinmek amaçlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Eğitim

Eğitim, bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir (Demirel, 2005). Bireyin toplum standartlarını, inançlarını ve yaşam yollarını kazanmasında etkili olan (Demirel ve Kaya 2006); bilgi, inanç ve becerileri öğrenme, öğretme ve geliştirmeyi içeren sosyal bir bilimdir (Özyalvaç, 2010).

Eğitim, kelime anlamı ile bireyin sosyalleştirilmesi, hem cinslerine benzer ve topluma faydalı bir üyenin hazırlanmasıdır (Leif ve Rustin, 1980).

Eğitim, toplumların farklı ihtiyaçlarını karşılayan ve toplumların sürekliliğini, gelişimini sağlar. Birey ise eğitim kurumlarında doğal ve toplumsal çevresini tanıyarak bunlardan en iyi biçimde yararlanma ve temel ihtiyaçlarını dengeli biçimde karşılama yollarını öğrenir (Erden ve Fidan, 1995).

Bireylerin doğumundan ölümüne kadar kendi kültürünün istek ve beklentilerine uyacak biçimde etkilenmesi ve değiştirilmesine kültürlenme denir. Kültürlenmenin amaçlı olarak yapıldığı kısmı eğitimidir. Eğitimin belirli amaçlara göre planlı ve kontrollü olarak yapılan şekli formal; gelişigüzel kendiliğinden oluşan şekli informal eğitim olarak adlandırılır. Formal eğitim amaçlıdır, önceden hazırlanmış bir programa göre planlı olarak yürütülür ve öğretim yoluyla gerçekleşir. Okulda yapılan eğitim formaldır (Erden ve Fidan, 1995).

Eğitim, önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir Ertürk (1993) ise eğitimi; bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlamaktadır (Ertürk, 1993). Oğuzkan'a göre eğitim önceden saptanmış ilkelere göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkinlikler dizgesidir (Oğuzkan 1993).

Fidan ve Erden (1995) göre eğitim, amaçla başlar. Öğretme- öğrenme etkinlikleri ve değerlendirmedir. Amaçlar kişilere hangi bilgi, beceri ve tutumları kazandıracaklarını ve bunların hangi konular içinde işleneceğini gösterir. Öğretim yoluyla ise sonunda elde edilen ürünlerin amaçlara uygun ve yeterli olup olmadığı değerlendirme işlemi ile anlaşılır. Bu

nedenle, değerlendirme eğitim sürecini tamamlayan ve onun ayrılmaz parçasıdır (Fidan ve Erden, 1995).

Eğitim, aslında başkalarının etkisiyle insanın kendi davranışında değişmeler oluşturması demektir. Böyle bir oluşum insanın doğumundan ölümüne kadar tüm yaşam boyu süren bir oluşumdur. Ancak eğitim dendiğinde, çoğunlukla bu denli genel ve geniş sınırları olan bir anlam akla gelmez. Bu sınırın içine giren aile eğitimi, toplumsal denetim, usta-çırak ilişkisi gibi eğitimsel etkiler, eğitim kavramı içinde olsalar bile eğitim alanından sayılmazlar. Bunlar planlı olarak yapılan eğitim değildir. Eğitim dendiğinde, genel olarak planlı yapılan eğitim akla gelir (Başaran, 1989).

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi eğitim kavramının kapsamı oldukça geniştir ve günümüzde eğitim birçok anlama gelmektedir. Bunlar: (1) disiplin, (2) sosyal hizmet, (3) kazanç, (4) öğrenim, (5) sosyal kurum ve (6) kasıtlı kültürlenme sürecidir (Ertürk, 1993).

2.1.1. Eğitim ve önemi

Eğitim ailede başlar, sokakta, okulda iş yerinde sürer. Dernekler, kitle iletişim araçları, siyasal partiler, türlü diğer kurumlar bu eğitim süreci içinde yer alır (Demirel ve Kaya, 2006). Toplumsallaşma döneminde ailenin temel işlevi, çocuğa toplumun temel kurallarını, hangi davranışların yanlış olduğunu öğretmekle çocuğun kendine özgü kişiliğinin gelişmesine yardımcı olur. Aile, özellikle ilk çocukluk döneminde bireyin toplumsallaşmasını sağlayan en önemli kurumdur (Erden ve Fidan, 1995). Eğitim okula gelmeden önce ailede, çevrede ve okul sırasında devam etmektedir (Yavaş ve İlhan, 1996).

Ancak çağımızda eğitim denince artan ölçüde okullarda yapılan eğitim anlaşılmakta ve anlatılmaktadır. Okul dışında da gençlerin ve yetişkinleri bir mesleğe hazırlamak ve onların yaşama uyumlarını kolaylaştırmak için açılmış kısa süreli eğitim veren kurumlar vardır. Ancak okullar, eğitim sürecinin en önemli kısmını oluşturur. Günlük yaşamdaki eğitim-okul bitişikliliği de eğitim denince okulu hatıra getirir. Okuldaki eğitimi bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme oluşturma süreci olarak kabul edilebilir. Bu tanımda önemli öğelerin olduğunu söyleyebiliriz. Bunlar; birey, yaşantı, süreç ve davranıştır (Demirel ve Kaya,2006).

Günümüz modern toplumlarda, toplumla uyumlu bir insan olabilmek için bireye üstlendiği rolleri sağlıklı bir biçimde topluma ve kendisine zarar vermeden yerine getirmesi gerekir. Eğitim kurumları bir taraftan öğrencilere bu rollerin gerektirdiği davranışları

öğretirken, diğer yandan onların okulda bu rollerin bir kısmını yaparak yaşayarak uygulamalar için imkan hazırlar. Böylece toplumla uyumlu, iş birliği duygusuna sahip, hak ve sorumluluklarının sınırını iyi çizen ve ona göre davranan bireylerin yetişmesi sağlanır (Erden ve Fidan, 1995).

Toplumsal değişimlerden sorumlu olması nedeniyle, tüm yenileşme ve gelişme girişimleri, toplumun her kesiminin ilgi alanına girmektedir. Bir toplumun refah ve mutluluğu; o toplumdaki insanların iyi bir eğitim almaları ve bununla kazandıkları bilgi, beceriler ile topluma katkı sağlayarak oluşur. Bunun için, sosyo-ekonomik gelişmelerin en önemli gücü ve verimlilik artısında en önemli faktör, toplumun eğitim düzeyidir. O halde eğitim yaşama hazırlık değil, yaşamın ve toplumsallaşmanın kendisidir Bu durum ise okullarda verilen eğitimle sağlanır (Erden ve Fidan, 1995).

2.1.2. Eğitim ve öğrenci

Öğrenci, eğitim ihtiyacı olan ve bu ihtiyacını karşılamak üzere okula devam eden bireydir. Okullar toplum içinde yaşayan bireylere, kendi fiziksel ve toplumsal ihtiyaçlarını, toplumun ihtiyaç ve beklentilerine uygun bir biçimde karşılayabilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri, yetenek, tutum ve değerleri kazandırmaya çalışır (Erden, 1998)

Eğitim kurumlarını, çocuğun toplumsallaşmasını sağlayan ve diğer kurum ve gruplardan ayıran en önemli özellik, okuldaki toplumsallaşma sürecinin önemli bir kısmının planlı ve kontrollü olmasıdır. Okullarda öğrenciye toplumun hangi değerlerinin ve normlarının öğretileceği, kültürün hangi özelliğinin kazandırılacağı önceden belirlenir. Tüm eğitim faaliyetleri bu amaçlar doğrultusunda düzenlenir (Erden ve Fidan,1995).

Okul eğitiminde öğrencinin ayrı bir yeri ve önemi vardır. Okul içinde düzenlenen tüm etkinlikler öğrenciye yöneliktir (Erden, 1998). Eğitim öğrenciye bilgi yüklemek değil, bireyin zihinsel gelişimine katkıda bulunmak ise, eğitim hedeflerinin ve öğretim yöntemlerinin de öğrencilerde bu tür değişimler doğuracak şekilde düzenlenmesi gerekir. Çünkü önemli olan öğrencilerin zihinlerine bilgi depolamak değil, onlara tüm yaşamları boyunca kendilerini nasıl geliştirebileceklerini öğretmektir. Yani, onlara öğrenmeyi öğretmektir (Özden, 2003).

Buna karşılık öğrencinin de okula karşı bazı sorumlulukları, rolünün gereği yapması gereken davranışlar vardır. Okulda öğretimin etkili olabilmesi için öğrencilerin bazı özelliklerinin bilinmesi önem taşır. Bunların başlıcaları; öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişim düzeyleri ile önceki yaşantılarından elde ettikleri bilgi, beceri, tutum, duygu ve

alışkanlıklardır. Öğrencilerin bu özellikleri, bir yandan öğrencinin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine yardımcı olurken, diğer yandan onların eğitim yoluyla hangi davranışları öğrenip, hangilerini öğrenemeyeceklerinin işaretçileridir (Erden, 1998).

Günümüz modern toplumlarında çocuk ve gencin yaşamının büyük bir çoğunluğu okulda geçmektedir ve okul içerisinde birçok toplumsal davranış geliştirir. Bu yüzden okul programlarında yer alan kol faaliyetleri, spor faaliyetleri ve okul gezileri çocuğun toplumun farklı özellikleri ile karşılaşmasına ve yeni davranışlar kazanmasına olanak sağlar (Erden ve Fidan, 1995).Toplum hayatını bu derece geniş kapsayan eğitim gibi bir disiplinin bir sistem içinde sosyal hayatta oynadığı rol büyüktür (Erkal, 1998).

2.1.3. Spor ve eğitim ilişkisi

Eğitim sporun en önemli boyutlarından birisidir. Spor bu boyutu ile ele alındığında iki şekilde değerlendirilmesi gerekir. Spor için eğitim ve eğitim için spor. Spor için eğitimde spor amaçtır ve sporun en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi için eğitimden yararlanır. Sporcu eğitimi, antrenör eğitimi, seyirci eğitimi, hakem ve spor yöneticilerinin eğitimi söz konusudur. Eğitim için sporda ise spor, eğitimin hedeflerine ulaşması için kullanılan araçlarda sadece bir tanesi ama belki de en eğlencelisi ve doğru kullanıldığında en etkilisidir (Öztürk, 1998).

Bir eğitim şekli olarak sporu fiziki ve ruhi bir eğitim olarak düşünürsek spor ile eğitimin özdeş olduğunu belirtebiliriz. Eğitim genel anlamı ile yetişkin nesiller tarafından sosyal hayata hazır olmayan nesiller üzerinde uygulanan bir işlemdir. Bu bakımdan, biz sporu ve sportif faaliyetleri eğitim kapsamı içinde düşünmekteyiz. Eğitimin sporda gayesi ise fertlerin hem fiziki hem psikolojik gelişmelerini sağlaması, sosyal hayata hazır ve yaratıcı kılmak amacına dönüktür (Erkal, 1998).

Eğitimin ayrılmaz bir parçası olan sporun geniş kitlelere yayılması ve kitlelerin bilinçli olarak spor yapabilmesi için devletin örgün ve yaygın spor politikasına destek olma yönünde üniversitelere, mahalli idarelere, iş çevrelerine ve kitle iletişim araçlarına büyük görev ve sorumluluk düşmektedir (Yetim, 2005).Bu nedenle eğitim sürecinde, kişileri topluma kazandırmayı hedefleyen, kişinin kendine olan özgüvenini, becerisini ve kişiliğini geliştiren eğitim programlarında spor önemli bir yer tutar (Yetim, 2005).

Beden eğitimi ile spor birbirini tamamlayan bütünün parçaları gibidir. Beden eğitimi

ve spor, çağdaş eğitim anlayışı içinde birbirini tamamlayan olgulardır (Yetim 2005). Beden eğitimi ve spor, genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Amaçlar arasında bir paralellik bulunan her iki eğitim, bir bakıma, birbirini tamamlayıcı bir nitelik taşır (Yavaş ve İlhan, 1996).

2.2. Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi kavramının sözcük olarak ortaya çıkması batı dillerinde 18. yüzyıl ortalarına rastlar. Büyük Eğitim Reformu hareketlerini destekleyenler 19. yüzyılın geleneksel okul, Tümeni'ne karşı bir tepki olarak beden eğitimi yerine spor demeyi tercih etmişlerdir (Brodmann ,1984).

İnsan vücudunun belli amaçlar için eğitilmesi düşüncesinin, insanlığın evren üzerindeki varlığı kadar eski olduğunu kabul edersek, genel eğitimle ilgili olarak yapmış olduğumuz açıklama, kavram ve tanımları beden eğitimi ve spor alanıyla bağdaştırmak, özel tanımlamalar yapmak, bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmıştır (Doğan 2011).

Beden eğitimi, bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (Aracı, 2001).

Fişek'e (1980) göre beden eğitimi ve spor insanın doğasında bulunan saldırganlık güdüsünün denetim altına alınması için uygun bir yarışma ortamı hazırlayan ve bireyin topluma uyumunu kolaylaştıran kişilerin ruh ve beden sağlıklarını güvence altına alan etkinlikleri içerir. Selçuk (1983) beden eğitimi ve sporu "genel eğitimin moral entelektüel ve fizik bölümlerinden biri olarak, çevik, dayanıklılık, gözü pek ve "iyi yurttaş" yetiştirmekte uygulanan bedensel hareketlerin tümü biçiminde değerlendirilmiştir. Özbaydar (1983) ise beden eğitimi ve sporu, daha farklı bir açıdan yaklaşarak "incelik isteyen bedensel hareketlerin doğrudan kendisinden zevk alınırken eğlendiren, hatta dinlendiren bir etkinlik" olarak tanımlamıştır (Akt; Taşgın ve Tekin, 2009).

Beden eğitimi, kişinin fiziksel hareketlere katılmak suretiyle davranışlarında kasıtlı olarak beden eğitimi amaçlarına uygun (bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel) değişme meydana getirme sürecidir (Tamer ve Pulur, 2001).

Beden eğitimi, çocuğun sadece hareket etmeye teşvik edildiği bir eğitim programı değil, aynı zamanda etkili hareket etmenin de öğretildiği bir programdır. Hareketin etkinliği,

çeşitli zamanlarda farklılık gösteren amaçlara bağlıdır. Çocuk, bir yarışını kazanmak ya da başka bir oyuncuyu geçmek için koşabildiği kadar hızlı koşabilir. Ya da iri ve kuvvetli birinin nasıl hareket ettiğini göstermek için yavaşça hareket edebilir. Her durumda, amaca ulaşmak çocuğun gelişimi için önemlidir (Halsey ve Porter, 1963).

Spor kendine özgü kuralları olan, bu kurallarla yönetilen, kuralların dışına çıkıldığında anlamını yitiren, bireysel ya da takım halinde yapılan, kazanmaya yönelik bedensel etkinliklerin tümüdür (Holoğlu, 2006).

Spor, başarıyı genişletme ve yarışmada üstün gelme amacını içerir. Bunun için bedensel açıdan daha yetenekli olanların seçilmesi, seçilenlerin sürekli ve yoğun bir eğitimle yetiştirilmesi gerekir. Spor, gerçek anlamda başarı gücünün artırılması ve kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun çabadır (Aracı, 2001).

Spor farklı düşüncede, farklı inançta ve farklı çizgide olan insanları birleştiren, bir araya getiren, yer yer sevindiren, yer yer eğlendiren, yer yer de ağlatan toplumsal önemli bir olgudur (Üzüm ve Mirzeoğlu, 2003).

Yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak beden eğitimi ve spor toplumda önemli bir olgudur. Toplumun en küçük yapı taşı olan bireylerin de gerek bedensel yönden gelişimi, gerekse zihinsel ve sosyal yönden sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır. Türkiye’de gençlerin yetişmesi, kötü alışkanlıklardan korunmaları ve beden ve ruh sağlıklarının geliştirilmesi için beden eğitimi ve spor etkinliklerine önem verilmektedir. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının (1982) 59. maddesinde “Devlet her yaşındaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır. Sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.” Hükmü yer almaktadır. Bu da devletin beden eğitimi ve spora verdiği önemin belirgin bir göstergesidir (<http://www.tbmm.gov.tr/anayasa.htm>)

2.2.1. Beden eğitimi ve sporun amacı

Günümüzde beden eğitimi ve spor, yetişmekte olan nesillerin temel kaynağı olan fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini amaç edinen ve genel eğitimin tamamlayıcısı ayrılmaz bir parçası olarak görülen bilinçli ve planlı faaliyetlerdir (Yıldırım ve Yetim, 1996).

Beden eğitimi ve sporun temelde genel amacı; beden eğitimi ve sporu günlük yaşantımızın vazgeçilmez bir parçası haline getirmektir. Bir farklı ifade ile beden eğitim ve spor; bireyin fiziksel ve motorsal gelişimine katkı sağlamanın yanında, bireylere bedensel sağlığını koruma ve rekreasyon alışkanlığı kazandırmayı öngörmektedir.

Milli eğitimin genel amaçları içinde; “Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek” ibaresi de yer almaktadır (MEB, 2000).

Öğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ders programların da gencin hareket ihtiyacını gidermeye ve organizmanın gelişmesini sağlamaya yöneliktir. Bu şekilde, modern hayatın hareketsizliğini gidererek, geliştirilmesi için programın amaca yönelmesi gerekir. Bireyde olumlu yöndeki davranışların kazandırılacağı yer öğretim kurumlarıdır. Bu öğretim kurumlarında yer alan beden eğitimi ders programlarındaki uygulamalarda öğrenci beklenti ve isteğinin göz önünde bulundurularak, öğrencilerin derse sevecek ve istekli katılması, çeşitli beceriler kazanması sağlanabilir (Sunay ve Sunay, 1996).

Yukarıda tanımlardan yola çıkarak sporun genel amacı özetlenecek olursa; tüm fertlerin spor yapmasını sağlayarak, sağlıklı, mutlu, çalışkan, moral değerleri yüksek, dinamik ve çağdaş bir toplum yaratmak ve topluma karşı görev ve sorumluluklarını bilen, beden ve ruh sağlığı yerinde, yaratıcı, üretken, ahlaklı, erdemli ve fazilet örneği nesiller yetiştirmek ve toplumun tüm fertlerini dinamik ve zinde tutmaktır (Yetim, 2005).

2.2.2. Beden eğitimi dersinin lise düzeyinde genel amaçları

Lise beden eğitimi dersi genel amaçları, lise beden eğitimi dersi öğretim programı içinde aşağıdaki gibi belirlenmiştir: (Çöndü, 2004).

- 1) Atatürk’ün ve düşünürlerin Beden Eğitimi ve Spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme.
- 2) Bütün organ ve kas sistemlerini seviyesine uygun olarak güçlendirme ve geliştirebilme.
- 3) Sinir kas eklem koordinasyonunu sağlayabilme.
- 4) İyi duruş alışkanlığı edinebilme.
- 5) Beden Eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları edinebilme.
- 6) Ritim ve müzik eşliğinde hareketler yapabilme.
- 7) Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme.

8) Milli bayramlar ve kurtuluş günlerinin anlamını ve önemini kavrama, törenlere katılmaya istekli olabilme.

9) Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararını kavrayarak boş zamanlarını spor faaliyetleri ile değerlendirmeye istekli olabilme.

10) Temel sağlık kuralları, ilk yardım ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.

11) Tabiatı sevme, temiz hava ve güneşten faydalanabilme.

12) İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme.

13) Görev ve sorumluluk alma, lidere uyma ve liderlik yapabilme.

14) Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verme.

15) Dostça oynama ve yarışma kazanma, taktir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme

16) Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıklar edinebilme

17) Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme.

18) Spor araçları ve tesisleri bilgisi

2.2.3. 14-16 Yaş gelişim özellikleri

İnsan hayatının doğumdan ölüme kadar olan safhasındaki hareketlerinde okulda edindiği alışkanlıkların yeri büyüktür. Çocukların okula girdikten sonraki dönemlerinde yapılarında hızlı bir değişim gözlenir, vücut uzamaya başlar ve kilolarında artış görülür. Vücut yapılarındaki bu düzenli ve kademeli büyümeyi eğitimcilerin göz önüne alması gerekmektedir (Mengütay, 2005). Bu gelişim dönemlerini kısaca incelersek;

a) Özellikle erkek çocuklar için hızlı büyüme ve gelişme dönemidir. Bu dönemin başında kızlar erkeklere oranla daha gelişkindir. Dönem sonunda erkekler, boy ve ağırlık olarak kızları geçer, bundan böyle bu fark kapanmaz. Kızlar gelişimini tamamlamak üzeredir.

b) Vücut bölümleri arasında denge kurulmaya başlamıştır. Dış görünümün tersine yeterince güçlü ve dayanıklı değildir.

c) Bedensel gelişimlerine ilişkin endişe ve huzursuzlukları sürer.

d) Vücut güzelliği ve çekiciliği sosyal bir değer taşır.

e) Genellikle huysuz ve hayalperesttirler.

f) Belleği güçlüdür.

g) Toplumun kurallarına uymaya özen gösterir.

h) Bu yaş grubunda bireysel farklılıklar çok fazladır.

I) Arkadaşlar arasında birlik ve koruma duygusu güçlüdür. Ahlak değerlerine saygılıdır.

Ergenliğe ait fiziksel değişikliklerin büyük bir kısmı bu dönemde olur. Ergenliğe giriş için kesin bir zaman yoksa da genel olarak kızlar 9–13 yaş arasında ve erkeklerden daha erken ergenliğe girerler. Bu durum genetik (ailesel), ırk, sosyo-ekonomik şartlar (çocuk yaşta evlendirme, ağır bedensel yük altında çalıştırılan çocuklar) ve iklim gibi faktörlerden etkilenir (Neyzi, 2004).

Meydana gelen fiziksel değişiklikler ise, sürekli olarak adolesanın zihnini meşgul eder. Sürekli olarak normal bir yapıya sahip olup olmadıklarını sorarlar. Görünümü, cazibesi, alımlılığı hakkında şüpheleri, tereddütleri vardır. Sıklıkla vücudunu diğer adolesanlar ile karşılaştırırlar (Neyzi, 2004).

Ergenlik (adolesan) çağı bir stres çağıdır. Büyüme ve gelişme ön plana çıkmıştır (Brook1989).Farklı cinsiyetlere sahip çocuk ve gençlerin, kendi ve karşı cinsteki yaşlıları ile daha olgun ilişkiler kurmaya başlamasına ilişkin gelişim özelliği beden eğitimi ve spor uygulamalarında kendini göstermeye başlar. Birbirlerine daha saygılı ve cinsel kimlikleri göz ardı etmeyen,bunu doğal ve sağlıklı bulan bir anlayışın egemen olduğu, iş birliği ile öğretimin kullanıldığı grup ve takım oyunları bu dönem gelişim ödevlerine uygun düşmektedir (Topkaya, 2007).

2.2.4. 14-16 Yaş ilgi ve ihtiyaçları

İlköğretim ve lise dönemi, öğrencilerin her yönü ile büyüdüğü bir dönemdir. Çocuklarda ve gençlerde fiziksel gelişim oldukça karışıktır. Beden eğitimi öğretmenlerinin bu dönem öğrencilerinin ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve onların bu gelişim sürecini anlamalarına yardımcı olabilmeleri için beden eğitimi programı ile yakından ilişkili olan bu büyüme ve gelişme dönemi hakkında detaylı bilgiye sahip olmaları gerekir . Öğrencilerin spora motive edilmelerinde her yaş seviyesinde farklı teknikler kullanılmalı ve gelişim aşamaları göz önünde bulundurulmalıdır (Tamer ve Pulur, 2001).

Çocukların motor becerilerindeki değişiklikler ve gelişmeler onların spordaki ilgi alanlarını da etkiler (Tamer ve Pulur, 2001). Motor becerilerin kazanılması için ise hareket zorunludur. Beden eğitimi ve spor öğretimi sonucu bir çok davranış ve hareketler öğrenilmektedir. Bunun için hem bilişsel hem de zihinsel güce ihtiyaç vardır. Hareket, beden eğitimi ve spor

öğrenimindeki bilişsel sürecin sadece bilgiye dayalı gerçekleşmesi değildir. Bu bağlamda hareket, beden eğitimi spor öğretimi etkinlikleri çocukların bilişsel gelişimlerine farklı boyutlarda katkı sağlayan araçtır (Topkaya, 2007).

A) İyi beslenme ve dinlenmeye ihtiyaç duyar.

B) Güçlü ve zengin olmayı ister.

C) Karşı cinsten arkadaş edinme isteğindedir.

D) Anne ve babadan hoşgörü bekler; korunduğunu, kendisine değer verildiğini görmek ister.

E) Başarısını gösterebildiği fırsatlar verilmelidir. Cesaret isteyen etkinliklerde koruyucu önlemler alınmalıdır.

F) Özgür olma, aile otoritesinden kurtulma çabasındadır.

G) Serüvenlere ilgi duyar ve uygulamaya fırsat arar (Aracı,2001).

2.2.5. 14-16 Yaş beden eğitimi uygulamaları

Çocuğun yaşı ile ilgili motor gelişim dönemlerine uygun beden eğitimi ve spor davranışları, onun algılayabileceği şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır. Bu uygulama ise mutlaka somut göstergelere dayandırılmalıdır (Topkaya, 2007).

1) Takım oyunları ve yarışmalar düzenlenmelidir.

2) Kız-erkek karma takım oyunlarına yer verilmelidir.

3) Beceriklilik, hareketlilik, çabukluk ve seviyeye uygun kuvvet ve dayanıklılık araştırmaları yaptırılmalıdır.

4) Halk oyunları, danslar, gezi ve izcilik etkinliklerine yer verilmelidir.

5) Spor dallarında tekniğe son biçim verilerek hareketlerde akıcılık sağlanmalıdır.

6) İyi duruş alışkanlığı kazandırılmalıdır.

7) Ara dinlenmeli olarak çalışmaların süresi 50-60 dk 'yı geçmemelidir.

8) Özel ilgileri doğrultusunda çok yönlü gelişimleri sağlanmalıdır.

9) Sık sık sağlık denetimleri yapılmalıdır (Aracı,2001).

Ergenlik dönemlerinde bedensel etkinlikler, spor aktiviteleri, gencin bedenini algılamasına bedeniyle barışık olmasına, psikomotor davranışlar nedeniyle de, bedensel yeterlilik hissini duymasına yol açmaktadır (Cenkseven,2005).

Spor faaliyetleri, bedeni yetenekleri (hareket alışkanlığı, yorgunluğa direnme, şişmanlıkla mücadele vb.), ruhsal yetenekleri (çevreye uyum, heyecanların denetimi, yaşamdan zevk alma, yaratıcı kişilik vb.) ve sosyal yetenekleri (sorumluluk duygusu, yardımlaşma ve dayanışma, kurallara uyararak rekabet vb.) geliştirmektedir (Koparan,2002).

Beden eğitimi ve spor öğretiminin ergenlik dönemine özgü yaklaşımları; ergenin kendi bedeninden memnun olmasını sağlamak ve kimlik karmaşası yaşayan gençlere rollerini benimsetecek, kim olduklarından emin olmalarını sağlayacak bir işlevsellik sağlamaktır (Topkaya, 2007).

2.2.6. Vücut kompozisyonu ve obezite

Vücut kompozisyonu, besinler aracılığı ile alınan kalori miktarı ve fiziksel aktiviteyle harcanan kalori miktarı arasındaki denge ile ilgilidir. Bu açıdan vücut kompozisyonu bireyin hayat standardını yansıtması açısından da önemlidir (Gültekin, 2004).

Vücut kompozisyonu, insanın doğumundan ölümüne kadar sabit değildir ve sürekli bir değişim göstermektedir (Gültekin, 2004) Vücut kompozisyonunda meydana gelecek değişikliklerde en önemli rolü kas ve yağ kütleleri belirler. Kas ve yağ dokuları analiz edildiğinde her ikisinin de su, yağ ve proteinden oluştuğunu fakat kas hücrelerinin % 70'i su, % 7'si yağ, % 22'si proteinden meydana gelirken, yağ hücrelerinin % 22'si su, % 72'si yağ ve % 6'sı proteindir (Zorba,1995).

Bireyler, hızlı fiziksel değişim nedeniyle vücut koordinasyonlarını sağlamada güçlük yaşarlar (Cenkseven, 2005). Genellikle erkekler % 12-15 yağlı ve bayanlar % 18-20 yağ oranına sahiptirler. İnsanlardaki yağ oranı artarsa şişman oluyorlar, biraz daha ilerlerse obezite olabilirler. Bu nedenle sağlıkla ilgili bir takım problemler çıkmaya başlar. Bunlar kardiyovasküler hastalıklardır. Şişman insanlar daha çabuk yorulurlar ve daha az hareket ederler, onların eklemlerine normalden daha fazla yük gelir. Bu yüzden sakatlıklar ve rahatsızlıklar ortaya çıkar (Gerime, 2003).

Çocukların ve gençlerin sağlık ve fiziksel uygunlukları, birçok ülkenin temel ilgi odağı olmuştur. Çocuk sağlığı da yetişkin nüfusun geleceği ve sağlık durumu hakkında bir anahtar görevi görmektedir (Pangrazi,1996). Yetişkinlerde görülen obezitenin ve kronik hastalıkların kökenlerinin, yaşamın ilk yıllarına dayandığı dikkate alınacak olursa çocukların fiziksel aktivite, sağlık ve fiziksel uygunluk durumları daha da büyük önem kazanmaktadır.

Fiziksel gelişim aşamasında üst solunum yolu hastalıkları, kifoz, skolyoz gibi iskelet sistemi bozuklukları ile başa çıkmak için, enfeksiyonlara dayanıklı olmak için uygun beslenme, düzenli uyku gereklidir. Bu devrede daha sık görüleceğinden, oturma ve duruş bozuklukları olup olmadığına daha fazla dikkat edilmelidir. Tiroit bezinde büyüme, anemi, obezite ve zayıflık gibi beslenme ile ilgili bozukluklarda dikkatli olmak, aynı zamanda egzersize ağırlık vermek çocukların gelişme dönemlerine olumlu etkiler yapacağı muhakkaktır (Neyzi, 2004).

Beden kitle indeksi, yetişkin bir insanın kilosunun boyuna göre normal olup olmadığını gösteren bir parametredir. Aşağıda görülen beden kitle indeksi tablosunda kilogram cinsinden kilonuz ve metre cinsinden boyunuzun kesiştiği noktanın içinde bulunduğu alan kilonuzun ideal olup olmadığını öğrenebilirsiniz. Eğer mevcut kilonuz ideal kilonuzun altında ya da üstünde ise bu kiloya ulaşabilmek için izlenecek yol, kısa sürede fazla miktarda kilo kaybetmek ya da almak değil, sağlıklı kilo kaybını/kazancını sağlamak ve bu kiloyu uzun dönemde korumaktır. Sağlık bakanlığının vermiş olduğu bilgilerde 0-18,4 zayıf, 18,5-24,9 normal, 25,0-29,9 şişman, 30,0-34,9 obez olarak tanımlanmaktadır (<http://beslenme.gov.tr>)

Günümüzde teknoloji ile gelişen kitle iletişim araçlarının; kitap, film, radyo, televizyon, gazete ve başka kitle iletişim araçları modern toplumun çok önemli toplulaşma araçlarıdır. Bu kitle iletişim araçları eğlendirmenin yanında eğitici özellikleri de bulunmaktadır. Bireyler bu ortamlarda karşılaştığı iyi ya da kötü durumları, davranışlarında değişiklik meydana getirmek suretiyle öğrenilmiş davranış haline dönüştürebilir (Fidan ve Erden, 1995).Olumlu getirilerinin yanında insan sağlığını bazen olumsuz etkileyebilmekte ve obezite ile karşı karşıya getirmektedir. Bu süreçte spor, sağlık açısından zorunlu bir aktivite olarak gündeme gelmektedir (Koparan, 2002).

2.3. Tutumlar

2.3.1. Tutum kavramı

Bilimsel olarak incelenmesi 19.yy da başlayan tutum, Latince olan kökeninde ‘harekete hazır’ olma anlamına gelmektedir (Tavşancıl, 2002). Sosyal bilimlerdeki pek çok kavram gibi tutum kavramıyla da ilgili tam bir görüş birliği oluşmamıştır. Bunun sonucu, tutumun geleneksel tanımlarından her biri tutumun ne olduğuna ilişkin az da olsa farklı

kavramlaştırma içermekte ya da tutumun farklı yönlerini gözden geçirmekte fayda sağlamaktadır. Bu bölümde tutumun farklı boyutlarını görebilmek ve bir tutum kavramı oluşturabilmek için bu tanımları gözden geçirmekte yarar görülmektedir (Tavşancıl, 2002).

Bireyin belirli bir kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duyuşsal bir hazır oluş hali veya eğilimidir (Özgüven,2000).

Bireyin tutumları gözle görülmez fakat onun davranışlarına bakılarak bir objeye ilişkin tutumu hakkında fikir sahibi olunabilir. Buna bir örnek olarak; bir öğrencinin yalnızca coğrafya ödevlerini yapmaması ve coğrafya derslerine devamsızlık yapması onun coğrafya dersine karşı olumsuz bir tutum içinde olduğunu gösterir. Bir obje ya da bir olay karşı geliştirdiğimiz tutum eğer olumlu ise, onunla ilgili kararlarımızın olumlu olma olasılığı, eğer tutumumuz olumsuz ise, onunla ilgili kararlarımızın olumsuz olma olasılığı vardır. Tutumlarımız geleceğe yönelik bir karar niteliği taşımaktadır (Ülgen,1995).

Demirhan ve Altay (2001)'a göre; beden eğitimi ve spor dersinin insan sağlığı açısından önemini kavrama, tutumun bilişsel bileşenine; beden eğitimi ve spor dersini sevip sevmeme, tutumun duygusal bileşenine; Beden eğitimi ve spor dersine sürekli katılma, tutumun edimsel (davranışsal) bileşenine örnek olarak verilebilir. Bireylerin belirli bir kişi, grup, fikir ve grupları benimseme düzeyleri belirli yönde davranmalarına neden olmaktadır. Kişilerin belirli konulardaki tutumları onları kabul ya da reddetmeye yönelik bir çeşit hazır oluş hali ya da eğitimi yaratmaktadır. Bireyin tutum ve değer yargıları davranışlarını yönlendirmektedir (Özgüven,2000).

Allport (1935); yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duygusal ve zihinsel hazırlık durumudur. Morgan (1995);belli birey, nesne ya da olumsuz bir tepkide bulunma eğilimi olarak tanımlanmaktadır. Thurstone (1931) göre tutumu, “psikolojik bir objeye yönelen olumlu veya olumsuz bir yoğunluk sıralaması ve derecelenmesidir” şeklinde tanımlanmaktadır (Tavşancıl, 2002).

Tanımlar incelendiğinde, tutumun bireye ait bir eğilim olduğunu görürüz. Yani tutumun doğrudan gözlenebilir bir özellik olmadığını ancak bireyin gözlenebilir davranışlarından dolaylı olarak varsayıldığını ve o bireye atfedilen bir eğilim olduğunu görüyoruz. Demek ki tutum, gözlenebilir bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir (Yıldırım, 2006).

2.3.2. Tutum ögeleri

2.3.2.1. Bilişsel öge

Tutumların bilişsel ögeleri, tutum objeleri (uyarıcıları) hakkındaki bilgi ve inançlardan oluşur. Bunlar bireyin çevresindeki tutum objesi (konusu) ile ilgili bilgileridir. Bu bilgiler ya kişinin tutum objesi ile doğrudan deneyim geçirmesiyle ya da farklı kaynaklardan (okuyarak, duyarak) öğrenmesi ile oluşur. Yukarıdaki açıklamanın doğal sonucu olarak tutumların, varlığı bilinen ve kabul edilen bir konuya karşı olduğu söylenebilir. Aksi takdirde, varlığı bilinmeyen bir konuya yönelik tutum oluşmaz. Tutum objesi ile bilgiler ne kadar gerçeklere dayanıyorsa onunla ilgili tutumlar o kadar kalıcı olur. Tutum objesi ile ilgili bilgi değiştiğinde tutum da değişir (Baysal, 1981).

Bilişsel öge; bireyin düşünce süreçlerinde kullandığı bir sınıf olgusudur (Tavşancıl,2002).

2.3.2.2. Duyuşsal öge

Tutumun duyuşsal ögesi bilişsel ögesine oranla daha basittir. Kendini olumlu ya da olumsuz bir tepki önerilimi olarak gösterir. Böyle olmakla birlikte, “duyuşsal ögesi ağır basan bir tutumun değişmesi daha güçtür; özellikle bireyin egosunu ilgilendiren konu ya da olaylara karşı tutumu daha yoğun yüküldür” (İnceoğlu, 2000). Duyuşsal öge; bireyden bireye değişen ve gerçeklerle açıklanamayan, hoşlanma hoşlanmama yönünü oluşturur (Tavşancıl,2002).

2.3.2.3. Davranışsal öge

Bireyin belli uyarıcı grubundaki tutum konusuna karşı davranış eğilimini yansıtır. İlgili davranış eğilimi sözler ya da diğer hareketlerden gözlenebilir. Bu davranışın bireyin alışkanlıkları, normları ve söz konusu tutum objesi ile doğrudan ilişkili olmayan tutumlarının da etkisi altındadır. Bu sebeple davranışsal ögeden söz ederken öncelikle iki tür davranış tutum konusunun hoşlanılan ya da hoşlanılmayan durumlarla olan ilişkisine, normatif davranış ise doğru olan davranışın ne olduğu konusundaki inançlara dayalıdır (İnceoğlu, 2000).

Bir tutum, bireyin düşünme, duygu ve davranışlarını birbirleriyle uyumlu kılarak etkiler. Bu üç öge, yerleşmiş güçlü tutumlarda tam olarak bulunur. Zayıf tutumlarda özellikle davranışsal öge çok zayıf olabilir. Tutum bireyi davranışa hazırlayıcı karmaşık bir eğilimdir. Bunun sonucu, bireyin çevresindeki çeşitli objelere ilişkin beslediği duyguları, o objelerle ilgili bilgileri, düşünceleri ve onlara yönelik davranışları devamlılık ve düzenlilik gösterir (Kağıtçıbaşı, 1999). Bireyin belli bir uyarıcı grubundaki tutum objesine ilişkin davranış eğilimini yansıtır (Tavşancıl, 2002).

2.3.3. Tutumların gelişimi ve oluşmasını etkileyen faktörler

Araştırmalar tutum geliştirmenin yaşlara göre farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. İlkokul düzeyinde, 6-12 yaşları arasında öğrencilerin bazı tutumlarının değiştiği halde bazılarının aynı kaldığı, ailenin statüsü ile ilgili tutumların güçlü olduğu gözlenmektedir (Ülgen,1995).

Çocuklar büyüdükçe anne-babaların onların tutumları üzerindeki etkisi azalmakta ve özellikle ergenlik döneminin başlamasıyla diğer sosyal etkenlerin rolü giderek fazlalaşmaktadır. Çocuğun ilk yaşlarda insanlara, nesnelere ve olaylara karşı geliştirdiği yaklaşma ve uzaklaşma ile ilgili tutumları onu ömür boyu etkisi altında bırakabilir(Binbaşıoğlu, 1995). Bir bireyin tutumlarının büyük kısmı, 12 ile 30 yaş arasındaki dönemde son şeklini almakta ve daha sonra çok az değişmektedir. Tutumların kristalleştiği bu süre, kritik dönem olarak adlandırılmaktadır. 12-20 yaş arası ergenlik evresi 21-30 ilk yetişkinlik evresi olmak üzere ikiye ayrılabilir (Tavşancıl, 2002).

Ergenlik döneminde, kişisel ve sosyal faktörler önem kazanır. Çatışmaların yaşandığı bu dönemde, bireyler sıkıntıya dayanma düzeyleri ve bunların yarattığı duyguları başka olaylara yükleme düzeyleri açısından birbirinden ayrılır. Bu olayların mutluluk verenleri daha sonra hatırlanır, olaya ya da objeye olumlu tutumu geliştirme olasılığı artar. Olayların etkisiz olanlarını ise, daha sonra kolay hatırlamazlar. Bu dönemde gençler sorunlarını akran gruplarıyla çözmeye çalışırlar. Akran grupları ile arkadaş ilişkileri örüntüsü ve değişen değer yargıları, onların olaylardan etkilenmesinde ve daha sonra hatırlanmasında önemli rol oynar. Belli obje ve olaylara grupça tepki geliştirilebilir (Ülgen,1995).

Yaş ilerledikçe tutumlar çeşitlenir ve yoğunlaşır. İleri yaşlarda belleğin, eski olay ve objeleri hatırlamada daha güçlü olması, tutumların artma ve yoğunlaşmasında önemli olabilir(Ülgen,1995).

2.3.4. Tutumların ölçülmesi

Davranış bilimlerinde ölçmeye ve araştırmalara konu olan ve bu nedenle doğru bir şekilde ölçülmesi gereken psikolojik değişkenlerden biri de tutumlardır. Tutumların ölçülebilmesi öncelikle, nasıl tanımlandığıyla ilişkili bir durumdur. Tutum, belirli bir nesne, durum, kurum, kavram ya da diğer insanlara yönelik olan, öğrenilmiş, olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eğilimidir (Tezbaşaran, 1997). Bireylerin davranışlarının, bireylerin kendine özgü tutumlarından kaynaklandığı kanısı çok yaygındır. Tutumların ölçülmesi bu temele dayanmaktadır (Özgüven,1994).

Tutumların ölçülmesi Amerika'da büyük bir endüstri haline gelmiştir. İnsanların tutumları hakkında bilgi edinmek için gösterilen bu çabanın nedeni, onların tutumlarını bilmekle, davranışlarını önceden kestirmek ve kontrol etmeyi sağlayabilmektedir

(Tavşancıl,101).

Bir tutum doğrudan ölçülemez, ancak dolaylı olarak davranış yoluyla ölçülebilir. Bu ölçümede genellikle kullanılan davranış, sorulara cevap vermek ya da fikir belirtme şeklinde beliren sözsöz davranıştır. Tutumlar, kendileri gözlenemeyen fakat gözlenebilen bazı davranışlara yol açtığı varsayılan bazı eğilimlerdir. Böylece olayları incelemede ara değişken olarak kullanabilirler (Kağıtçıbaşı, 1999)

Tutumların ölçülmesinde Likert ölçekleri (toplamalı sıralama tekniği), Thurstone ölçekleri (eşit görünen aralıklar tekniği) ve Guttman ölçekleri (birikimli ölçekleme tekniği) olmak üzere üç tip ölçek kullanılmaktadır (Kağıtçıbaşı, 1999). Likert ölçeği, tutum ölçekleri içinde en yaygın olarak kullanılanıdır (Tavşancıl, 2002). Bunun nedeni, likert tipi ölçeklerin geliştirilmesinin diğer ölçeklere göre daha kolay ve kullanılabilirliğinden da yüksek olmasıdır. Bireyin kendini başkalarından daha çok tanıdığı ve anladığı varsayımına dayanan bu teknikte, bireyin hem bu varsayımı karşılayacak iç görüye sahip olması, hem de kendisi hakkındaki bilgileri tam ve çarpıtmadan vermesi beklenmektedir. Ancak bu, her zaman mümkün olmayabilir. Bireyler kendileri için sakıncalı olabileceğini düşündükleri bilgileri başkalarından saklama eğiliminde olabilirler, ortamdaki koşula göre, sosyal beğenirliği ön planda tutarak kendileri hakkındaki bilgilerin bir kısmını veya tamamını gizleyebilir veya farklı bir biçimde cevap verebilirler. Bu gibi sakıncaları önlemek için genellikle cevaplayıcıların kimliklerini gizlemesi sağlanarak, onlardan daha samimi cevaplar alınmaya çalışılır (Tavşancıl, 2002).

Likert tipi tutum ölçeğinde derecelenmeler 3, 5, 7, 9 hatta 11'li olabilir. Ancak 5'li dereceleme olan optimum olduğu için en çok kullanılandır(Tavşancıl, 2002).

2.3.5. Tutum ölçeklerinin eğitimde kullanılması

Tutum, bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir. Tutumlar, küçük yaşlarda başlayan öğrenme süreci sonucu gelişir. Tutumlar ve özellikle kalıplaşmış tutumlar sayesinde bilgi eksikliğini kapatıcı özelliği vardır (Kağıtçıbaşı, 1999).

Turgut (1977) de eğitimde esas alınan duyuşsal davranışlardan bazıları doğrudan doğruya tutumlarla ilgilidir. Tutumlar, kişinin davranışlarının en önemli tayin edicilerinden olmaları nedeniyle öğrencilerde, kültürümüzün çeşitli elemanlarına toplumumuzun çeşitli kurumlarına ve çevredeki diğer gruplara ilişkin olumlu ve sağlıklı tutumlar geliştirmeyi hedef alırız. Bu hedeflerin ne oranda gerçekleştirildiğini bilmek, ancak geliştiğine inanılan tutumların ölçülmesiyle mümkün olur (Turgut, 1977).

Tutum ölçeklerinin beden eğitiminde kullanılması; Türkiye’de öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumları ile ilgili ölçek geliştirme çalışması Pehlivan (1998) ile Demirhan ve Altay (2001) tarafından yapılmıştır. Pehlivan ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını ölçebilecek 22 maddelik Likert tipi tutum ölçeği geliştirmiştir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.95’dir. Demirhan ve Altay (2001), 1996 yılında geliştirdikleri 32 maddelik ölçeğin revizyonunu lise birinci sınıfa devam eden 650 kız ve erkek üzerinde gerçekleştirmişlerdir. 24 ifadeden oluşan beş dereceli Likert tipi ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan ise 120’dir. Beden eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur (Hünük, 2006).

2.3.6. Öğrenci tutumları ve öğretmen

Öğrencinin geliştirdiği tutum, öğretmeni iki yönlü ilgilendirir. Bunlardan biri, başlangıçta öğrencilerin derse olumlu tutum geliştirmesini sağlamaktır. Öğretmenin sınıf öğretiminde öğrenciye karşı tutumu, ders dışında öğrencilerle ve onların velileri ile olan ilişkileri, öğrenci tutumunu büyük ölçüde etkiler. Eğer öğrenci ve öğretmen arasında olumlu ilişkiler gelişirse, öğrenci gelecekte yetişkinlerle ilişkilerinde olumlu tutum içerisinde olabilir. Birçok öğretmen, derslerinde bilgiyi veya bilişsel hedefleri esas alır; bu hedeflere ulaşmada dinamik faktör olan tutumu, duygusal özellikleri göz ardı eder. Sonuçta öğrenciler, bilişsel düzeydeki hedef davranışlarda beklenen ölçüde ulaşmayabilir. Bu nedenle öğretmenlerin

eğitim stratejilerini belirlerken, öğrencinin derse olumlu tutum geliştirebileceği yaklaşımları tercih etmeleri doğru olur.

İkincisi ise, olumsuz tutumların olumlu yönde değiştirilmesidir. Öğrencilerin okula, derslere ve öğretmenlere yönelik geliştirdikleri tutumları vardır. Bazen bu tutumlar onların, öğrenme faaliyetlerine, yaklaşımlarına ya da uzaklaşmalarına neden olur ve öğrenmede başarı düzeylerini etkiler. Bu tutumlar eğer öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyecek türden ise öğrenme yöntemlerinden yararlanılarak öğrencinin tutumu değiştirilmelidir (Ülgen,1995).

Klausmeier (1985) göre, öğretmenin dikkate alması gereken öğrenci tutumları şunlardır:

Öğretmene yönelik tutum: Öğrencilerin, öğretmenin öğretim yöntemine, otoritesine, denetimine ve öğrenci ile kişisel ilişkilerine karşı tutumuna işaret eder.

Okulun sosyal yapısına ve atmosferine yönelik tutum: Öğrencinin okulda geliştirilen ve uygulanan kurallara, eğitim programlarında seçme olanağına ve sosyal faaliyetlere karşı tutumuna işaret eder.

Okuldaki derslere yönelik tutum: Çeşitli disiplin alanlarındaki Türkçe, matematik, fen ve diğer derslere işaret eder. Öğrenci bir ya da birden fazla derse yönelik tutum, olumlu ya da olumsuz tutum geliştirilebilir.

Öğrenmeye yönelik tutum: Öğrencinin öğrenme tecrübelerine karşı tutum örneğin entelektüel merak, problem çözmeye yönelik ilgi, çalışmaya istek, gönüllülük gibi davranışları kapsamına alır.

Yaşıtlarına yönelik tutum: Öğrencinin arkadaş grubundaki belli bir kişiden çok, akran grubundaki ilişkilerin yapısına ve atmosferine karşı tutumuna işaret eder.

Okula yönelik genel tutum: Öğrencinin devam ettiği okula değil de genelde okullaşmaya uyum ağısından tutumuna işaret eder.

Öğrenci tutumlarında, programların ve uygulamaların değerlendirilmesinde tutum ölçümlerine yer verilir. Öğrencilerin okula, okuldaki derslere, okul ve oyun arkadaşlarına tutumları, onların okul-içi ve okul-dışı etkinliklerini ve bu yolla başarılarını etkiler. Bu konulara ilişkin olumlu tutumlar geliştirmek de okulun görevleri arasına girer (Turgut,1977).

2.4. İlgili Çalışmalar

2.4.1. Beden eğitimi ve spora ilişkin tutum çalışmaları

Koca ve Demirhan (2004) yaptıkları çalışmada cinsiyet ve spora katılım açısından lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ölçmeyi amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmaya 440'ı sporcu, 427'si ise sporcu olmayan toplam 867 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırma bulgularına göre, kızlar ve erkeklerin tutumları karşılaştırıldığında erkeklerin tutum puanlarının kızlara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Koca ve arkadaşları (2005)'nin lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi sınıf tercihlerine ilişkin tutumlarını belirlemek için yapmış oldukları araştırma sonuçlarına göre; beden eğitiminin birlikte işlendiği okullardaki erkek öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğu gözlenmiştir.

Koca ve Aşçı (2006) Türk gençlerinin kendini gösterme ilgisini, beden eğitimi sınıflarının cinsiyet durumlarını göz önünde bulundurarak incelemek ve Türk gençlerinin bu ilgiye dayalı beden eğitimi ve beden eğitimi sınıf tercihlerini araştırma sonuçlarına göre kendini gösterme ilgisi olan kızlar karma olmayan beden eğitimi sınıflarını tercih etmişlerdir.

Doğan'ın (2011)'de Demirhan ve Altay (2001) yılında geliştirdiği (BESTÖ) ölçeğini kullandığı çalışmada 2010–2011 eğitim-öğretim yılında Niğde'de bazı farklı statüdeki liselerde eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi dersi ve spora karşı tutumları ile fiziksel uygunluk düzeyleri hakkında bilgi edinmeyi amaçlamıştır. Böylece beden eğitimi dersi ve spora karşı tutum puanları ve fiziksel uygunluk düzeylerinden elde edilen verilerin oluşturulması ile ortaöğretimde farklı statüdeki liselerde öğrenim gören öğrencilerin fiziksel yapıları konusunda öngörülebilir bulunmasına katkı sağlanacağı düşünülmüştür. 14-18 yaş grubu arasında kız ve erkek toplamda 267 öğrenci gönüllü olarak katıldığı çalışma beden eğitimi dersi ve spora karşı tutum, öğrencilerin fiziksel özellikleri (boy, vücut ağırlığı, yaşı, vücut kitle indeksleri, bazal metabolik hızları, vücut yağ yüzdeleri, Vücut yağ kitleleri) üzerine yapılan çalışmada okullar arasında anlamlı farklılık bulunmamış, cinsiyet ve tutum puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Çetin (2007) de Demirhan ve Altay'ın (2001) yılında geliştirdiği (BESTÖ) ölçeğini kullanan araştırmada Kırşehir ili ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları karşılaştırılmış Kırşehir ili ve ilçelerindeki ortaöğretim okullarından 30 ortaöğretim

okulu lise 1. sınıfta öğrenim gören 422 erkek 392 kız, lise 2. sınıfta öğrenim gören 306 erkek 290 kız, lise 3. sınıfta öğrenim gören 334 erkek 277 kız olmak üzere toplam 2021 kişiye ulaşmıştır. Öğrencilerin cinsiyetine, genel başarı düzeylerine, annelerinin mesleklerine, babalarının mesleklerine, ailelerinde spor yapanın olmasına ve ailenin öğrencilerin spor yapmasına izin vermesine göre beden eğitim ve spora ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir. Öğrencilerin yaş düzeyine, okul türüne, sınıf düzeyine, annelerinin öğrenim durumuna, babalarının öğrenim durumuna, ailenin gelir düzeyine ve daha önceden rahatsızlık, sakatlanma vb. geçirmesine göre ise anlamlı fark gözlenmemiştir.

Gürbüz (2011) de Demirhan ve Altay (2001)'in revize ettiği, beden eğitimi ve spor tutum ölçeği (BESTÖ) anketini uyguladığı araştırmada 8 ilköğretim okulundaki 6,7. ve 8. sınıfta öğrenim gören 232'si erkek 226'sı kız olmak üzere toplam 458 gönüllü öğrenci katılmıştır. Katılımcıların yaş düzeyine, okul türüne, sınıf düzeyine, babalarının öğrenim durumuna, ailenin gelir düzeyine geçirmesine göre ise anlamlı fark gözlenmemiştir. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin annelerinin eğitim durumlarına göre tutumları incelendiğinde anlamlı bir fark gözlenmiştir.

Yıldırım (2006) Demirhan ve Altay (2001)'in revize ettiği, beden eğitimi ve spor tutum ölçeği (BESTÖ) anketini uyguladığı araştırmada Sivas il merkezinde ilköğretim 8. sınıfta öğrenim gören beden eğitimi ve spor dersine katılan 2253 erkek ve 1542 kız, lise 1. sınıfta öğrenim gören beden eğitimi ve spor dersine katılan 3662 erkek ve 1412 kız oluşturmaktadır. Araştırmaya, bu evrenden basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen 8. Sınıfta öğrenim gören 152 kız ve 121 erkek, lise 1. sınıfında öğrenim gören 234 kız ve 261 erkek olmak üzere toplam 768 öğrenci katılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda, sınıflar arası karşılaştırmada ve sınıflar arası hemcinslerin karşılaştırmasında beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarda anlamlı bir fark bulunmuştur.

Özkan (2011) Demirhan ve Altay (2001)'in revize ettiği, beden eğitimi ve spor ders tutum (BESTÖ)ölçeğini uyguladığı araştırmada araştırmanın evrenini Ankara ili Yenimahalle ilçesinde 2009–2010 eğitim öğretim yılında 7 genel lise ve 2 imam hatip lisesi okullarında öğrenim gören 1973 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; genel lise ve imam hatip lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin ölçülen tutumları karşılaştırıldığında; genel liselerde öğrenim gören erkek öğrenciler ile imam hatip liselerinde öğrenim gören erkek öğrencilerin tutumları arasında, genel liselerde öğrenim gören kız öğrenciler ile imam hatip liselerinde öğrenim gören kız öğrencilerin tutumları arasında, genel liselerde öğrenim gören öğrencilerinin cinsiyetlerine göre tutumları arasında, imam hatip

liselerinde öğrenim gören öğrencilerinin cinsiyetlerine göre tutumları arasında, araştırma kapsamına alınan tüm öğrencilerin cinsiyetlerine göre tutumları arasında, ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne göre tutumları arasında, diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum görüşünü benimseyen öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne göre tutumları arasında, istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir.

İmamoğlu (2011)'de Demirhan ve Altay (2001)'in revize ettiği ,beden eğitimi ve spor ders tutum (BESTÖ) ölçeğini uyguladığı çalışmaya Ankara ili merkez ilçelerinde bulunan liselerde öğrenim gören ve aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını saptamak amacıyla yapılmıştır.7 liseden 580 kişinin katıldığı bu çalışmada (aile desteği, arkadaş desteği, öğretmen desteği, medya, resmi okul-özel okul, sağlık, akademik başarı) incelenmiş, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, aile desteği ve arkadaş desteğiyle aktif olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin Beden Eğitimi dersine karşı tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Medyada popüler biri olmak isteği ve öğretmenin verdiği destek ile aktif spor yapan ve yapmayan öğrencilerin Beden Eğitimi dersine karşı tutumları arasında ise anlamlı bir fark bulunmuştur Sporla aktif olarak uğraşan ve uğraşmayan lise öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine karşı tutumlarında devlet okulu veya özel okulda öğrenim görmelerinin etkisinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu da görülmektedir . Yine, aktif olarak spor yapmayan öğrencilerin bu davranışı sergilemelerinde sağlık faktörünün rolü olduğu istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Sporla aktif olarak uğraşma ve uğraşmama ile akademik başarı değişkeni arasındaki fark ise anlamlı bulunmuştur .

Ekici ve Ark (2011) göre Pehlivan (1997) tarafından geliştirilen beden eğitimi ders tutumlarını ölçmeye yönelik anket uygulanmıştır. Muğla il merkezinde eğitim ve öğretim gören lise öğrencilerinin Beden eğitimi dersi tutumlarını değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmaya 192 kız ve 195 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 387 öğrenci dahil edilmiştir. Çalışmada cinsiyet, sınıf ve bölümlere göre anlamlı farklılıklar bulunmuş bu farklılıkların öğrencilerin ergenlik döneminde olduğu düşünülürse bu dönemdeki beden eğitimi derslerine ilişkin oluşturdukları tutumlarının şekillenmekte olduğu söylenebilir. Bu açıdan ortaöğretim öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum oluşumu açısından önemli bir dönem olduğu görülmektedir. Bu nedenle ortaöğretim öğrencilerinin tutumlarının yönünün ve şiddetinin ölçülmesi gerekir

Hünük (2006)'da Sherrill ve Toulmin'in (1977) geliştirdiği, Özer ve Aktop (2003) tarafından Türkçe' ye adaptasyonu gerçekleştirilen "Çocuklar İçin Beden Eğitimi Dersi

Tutum Ölçeği” (BESTÖ) kullanmıştır. Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırıldığı araştırma sonuçlarına göre; cinsiyete göre öğrencilerin tutum puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir. Kız ve erkek öğrencilerin olumlu tutum gösterdikleri ve erkek öğrencilerin tutum ortalamalarının bütün sınıf düzeyinde kızlara göre yüksek olduğu gözlenmiştir (Hünük, 2006). Cinsiyet beden eğitimine ilişkin tutumlarda önemli-aracı bir rol oynadığından beri birçok çalışmada kızların ve erkeklerin tutumları karşılaştırılmıştır.

Altay ve Özdemir (2006) Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim 1. kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını karşılaştırdıkları araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin tutum ortalamalarında cinsiyete göre anlamlı fark gözlenmiştir.

Aktaş (2007)’de yaptığı çalışmada amacı, beden eğitimi dersini alan ilköğretim ikinci kademe (6. 7 ve 8. sınıf) öğrencilerinin öğrenme stillerinin okul başarıları, beden eğitimi dersine yönelik tutumları ve demografik özellikleriyle ilişkisini belirlemektir. Araştırmaya yılında Bolu ili Merkez ilçede bulunan 12 ilköğretim okulunun ikinci kademesinde okuyan toplam 1498 (717 kız, 781 erkek) öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin sınıf düzeyleri, cinsiyetleri, babanın eğitim durumu ve tutumları arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Holoğlu’nun (2006) Bursa, Kocaeli, Bingöl, Sivas illerinde ilköğretim ikinci kademe öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını saptamak amacı ile yapılan çalışmada kız öğrencilerin tutum ölçek puanları ile iller, okullar, hizmet bölgeleri, doğum yerleri, anne-baba eğitim düzeyleri ve uzun süredir yaşadıkları yer değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur

Taşgın ve Tekin (2009) yapmış olduğu çalışmada, 10. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilere göre beden eğitimi dersi hakkındaki tutum ve görüşlerinin yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Buna göre, orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine karşı göstermiş oldukları tutum ve görüşlerin ilköğretimdeki öğrencilere göre yüksek ve olumlu olduğunu görülmektedir.

2.4.2. Beden eğitimi ve spora ilişkin yurtdışı tutum çalışmaları

Aicinena (1991) beden eğitimine ilişkin öğretmen ve öğrenci tutumları konulu makalesinde sonuç olarak öğretmen davranışlarının öğrencilerin fiziksel eğitime olan tutumlarını etkilediğini yönünde olmuştur.

Chung ve Phillips (2002)'in beden eğitimine olan tutum ve boş zaman egzersizi arasındaki ilişki başlıklı çalışmada lise öğrencilerinin cinsiyet ve milliyete göre, beden eğitimine olan tutumları ve boş zaman egzersizi arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Amerika ve Tayvan'dan 451 lise öğrencisinin katıldığı araştırma sonucuna göre; fiziksel eğitime yönelik tutumlarda cinsiyet ve milliyet açısından anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Tayvanlı öğrenciler Amerikalı öğrencilerden daha olumlu tutumlara sahiptir. Erkekler kızlara göre daha fazla boş zaman egzersiz değerlerine sahip ve yine Amerikalı öğrenciler de Tayvanlı öğrencilerden daha fazla boş zaman değerlerine sahip olduğu gözlenmiştir.

Robazza ve arkadaşlarının (2006) “Ben onu yapamam, tehlikeli görüyorum”: Beden eğitiminde öğrencilerin tutumları ve duygularını değiştirme konulu çalışmada, fiziksel eğitim akrobatik hareketlerinin, bireylerin okul dışı boş zamanlarını fiziksel ve psikolojik zorluklarla sınıflandırılan macera sporlarına yönelimlerini değiştirmede etkin olup olmadığını araştırmışlardır. Bulgular katılımcıların tutumlarının değişmesinde müdahale etmenin etkili olduğunu göstermiştir.

Subramaniam ve Silverman (2007) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine ilişkin tutumları konulu çalışmalarında genellikle öğrencilerin beden eğitimine tutumları ve sınıf düzeyine göre fark araştırılmış, araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin beden eğitimine tutumları pozitif çıkarken sınıf düzeyine göre ise ters orantılı çıkmıştır. Yani sınıf düzeyi yükseldikçe tutum değerlerinde azalma olduğu gözlenmiştir.

3. GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu bölümde; araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, araştırmanın örnekleme, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analiz edilmesi üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırmanın Modeli

Lise 1. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarını araştıran bu çalışma betimsel bir çalışma olup araştırmada anket (survey) modeli kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmamızın evrenini Kahramanmaraş ili merkez, Dulkadiroğlu ve 12 Şubat ilçelerindeki 4208 kız ve 5098 erkek toplamda 9306 lise 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Çalışmamızda örneklemini ise aşağıdaki liselere devam eden 2512 sayıdaki öğrenci oluşturmaktadır.

Bu okullar ve isimleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Çizelge 3.2.1. Okul İsimleri

ANADOLU LİSELERİ	
Çukurova Anadolu Lisesi	231
Kadriye Çalık Anadolu Lisesi	198
Erdem Beyazıt Anadolu Lisesi	133
Kahramanmaraş Anadolu Lisesi	201
Fatih Anadolu Lisesi	199
Atatürk Anadolu Lisesi	187
MESLEK LİSELERİ	
Sevim Şirikci Kız meslek Lisesi	217
Hoca Ahmet Yesevi Lisesi	174
Ticaret Meslek Lisesi	232
İmam Hatip Kız Meslek Lisesi	231
Mükrime Hatun Kız Meslek Lisesi	144
İmam Hatip Erkek Meslek Lisesi	234
Cumhuriyet Meslek lisesi	131
Toplam	2512

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin birinci bölümünde araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, ikinci bölümünde ise öğrenci tutumlarının ölçülmesi için; Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” (BESTÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin caronbach değeri 0.93 olarak bulunmuştur.

Kahramanmaraş lise 1. sınıf öğrencilerine uygulanan ankette toplam 2512 kişiye ulaşılmıştır. Bu kişilerin 1133’ü erkek,1379’u ise kadındır. Ölçeğin lise 1. sınıfta öğrenim gören öğrencilere uygulanması sonucu, halihazırdaki çalışmanın cronbach alpha değeri 0,87 olarak hesaplanmıştır.

Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” (BESTÖ) 24 maddelik ölçek olup, ölçeğin 12’si olumlu 12’si olumsuz maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin incelenmesinde 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 23. maddeler olumlu 1, 2, 3, 4, 5, 8, 11, 13, 19, 20, 22, 24. maddeler olumsuz maddeler olarak incelenmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan ise 120’dir. Sonuçta 1-24 puan en olumsuz tutumu, 25-48 puan olumsuz tutumu, 49-72 puan nötr tutumu, 73-94 puan olumlu tutumu, 95-120 puan en olumlu tutumu ifade etmektedir. Ölçekten elde edilebilecek puanları yorumlamanın bir diğer yolu da yanıtlayıcı tarafından işaretlenen cümlelerin madde puanlarının toplamının madde sayısına bölünmesidir. Bu yolla elde edilecek istatistik 1 ile 5 arasında olacaktır. Bunlardan 1- 3 arasında olanlar olumsuz, 3-5 arasında olanlar olumlu tutum gösterecektir (Demirhan ve Altay 2001).

3.4. Verilerin Toplanması

2014-2015 eğitim-öğretim yılında “Öğrenci Kişisel Bilgi Formu” ve “Beden Eğitim ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği” örneklemini oluşturan Kahramanmaraş ilindeki lise1. sınıflarında araştırmacı ve okulun beden eğitimi veya branş öğretmeni ile beraber aynı anda sınıfta olan öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Doğru ve eksiksiz olarak doldurulan anketler değerlendirmeye katılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS İstatistik programından yararlanılmıştır. Araştırmada katılımcıların demografik özellikleri ile ankete verdikleri cevapların frekans analizi yapıldıktan sonra, verilerin normallik sınaması One-Sample Kolmogorov Simirnov testi ile yapılmış olup verilerin normal dağılım gösterdiği varsayılmıştır. Dolayısıyla veriler parametrik testlerden, Independent sample-t test, One-way ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için ise tukey testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde bulgular her alt probleme göre incelenmiş, tablolar şeklinde verilmiş ve tablolar ile ilgili detaylı açıklamalar yapılmıştır. Değınilen değışkenlere göre öğrencilerin tutum puanları incelenirken önce ele alınan değışkenle ilgili olarak sayısal dağılımları, tutum puanlarının ortalamaları ve standart sapmalarını gösteren tablolar düzenlenmiştir.

Çizelge 4.1. Öğrencilerin bazı sosyo-demografik özelliklerine göre sınıflandırması

		N	%
Cinsiyet	Erkek	1133	45,1
	Kadın	1379	54,9
	Toplam	2512	100
Okullar	Anadolu lisesi	1149	45,7
	Meslek	1363	54,3
	Toplam	2512	100
Cinsiyete göre gruplu okullar	Karma	1381	55
	Sadece erkek	408	16,2
	Sadece kadın	723	28,8
	Toplam	2512	100
Gruplu BMI	1,00 –normal kilolu	2334	92,9
	2,00- fazla kilolu	149	5,9
	3,00-obeze	29	1,2
	Toplam	2512	100
Yaş	14	1121	44,6
	15	1207	48
	16	184	7,3
	Toplam	2512	100
Okulun salonu var mı?	Evet	1209	48,1
	Hayır	1303	51,9
	Toplam	2512	100
Aileniz spor yapmanızı istiyor mu?	Evet	2180	86,8
	Hayır	332	13,2
	Toplam	2512	100
Baba eğitim	Okuma yazma bilmiyor	18	,7
	İlkokul	875	34,8
	Ortaokul	639	25,4
	Lise	569	22,7
	Üniversite	343	13,7
	Lisansüstü	68	2,7
Toplam	2512	100	
Anne eğitim	Okuma yazma bilmiyor	127	5,1
	İlkokul	1237	49,2
	Ortaokul	614	24,4
	Lise	351	14
	Üniversite	163	6,5
	Lisansüstü	20	,8
Toplam	2512	100	
Aile gelir düzeyi	600veüzeri	684	27,2
	1000-1500	1007	40,1
	2000-2500	481	19,1
	2500-3000	340	13,5
	Toplam	2512	100
Ailenizde spor yapan var mı?	Evet	1090	43,4
	Hayır	1422	56,6
	Toplam	2512	100

Çizelge 4.1. İncelendiğinde öğrencilerin 1133'ünün erkek (%45,1) ve 1379'unun (%54,9) kadın, okulların 1149 u (%45,7) Anadolu ve 1363 (54,3) ünün meslek lisesi, gruplu okullarda 1381 (%55) inin karma, 408 inin (%16,2) erkek lisesi, 723ü (%28,8) kız lisesi olduğu görülmektedir. BKİ 2334 (%92,9) ünün normal kilolu 149 (%5,9) unun fazla kilolu,

29 (%1,2) unun ise obez olduğu, yaşlarının ise %44,6 sının 14 yaşında,%48,'inin 15 yaşında, %7,3' ünün 16 yaşında olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.2. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımının t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	s.s	s.d	t	P
Erkek	1133	71,5922	6,82632	2510	2,788	,005*
Kadın	1379	70,8042	7,22513			

Çizelge 4.2. incelendiğinde cinsiyet açısından erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları ($p < 0,05$) çıkmıştır. Bu bulguya göre erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının kadın öğrencilere göre daha olumlu tutum sergilediği görülmektedir.

Çizelge 4.3. Okulların anadolu-meslek lisesi sınıflandırmasına göre t-testi sonuçları

Okullar	N	\bar{X}	s.s	s.d	t	P
Anadolu	1149	71,2596	6,91968	2510	,650	,516
Meslek	1363	71,0757	7,18092			

Çizelge 4.3. incelendiğinde anadolu-meslek liselerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları ($p > 0,05$) çıkmıştır. Bu bulguya göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlar anadolu-meslek liselerine göre farklılaşmamaktadır.

Çizelge 4.4. Ailede spor yapıp ve yapmama durumuna göre öğrencilerin dağılımlarının t-testi sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	s.s	s.d	t	P
Evet	1090	71,4138	6,98736	2507	1,617	,106
Hayır	1419	70,9542	7,11026			

Çizelge 4.4. incelendiğinde öğrencilerin ailelerinde spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının ($p > 0,05$) olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre ailelerinde spor yapan ve yapmayan öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları farklılaşmamaktadır.

Çizelge 4.5. Okulların spor salonu olup- olmama durumuna göre t-testi sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	s.s	s.d	t	P
Spor salonu olan	1209	71,6046	7,18010	2509	3,043	,002*
Spor salonu olmayan	1302	70,7481	6,92162			

Çizelge 4.5. incelendiğinde okulların spor salonu olan ve olmayan olarak öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının ($p < 0,05$) olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre okullarında salon olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.6. Aileniz spor yapmanızı istiyor mu? sorusuna verdikleri cevaplara göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması

Değişken	N	\bar{X}	s.s	s.d	t	P
Evet	2180	71,3220	7,06269	2509	3,021	,003*
Hayır	331	70,0665	6,93357			

Çizelge 4.6. incelendiğinde öğrencilerin Aileniz Spor Yapmanızı İstiyor mu ? sorusuna göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının ($p < 0,05$) olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre evet diyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları daha yüksektir.

Çizelge 4.7. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımına göre tutum puanları one way anova sonuçları

Yaş	N	\bar{X}	s.s.	Varyansın Kaynağı	KT	KO	df	F	P
14	1121	71,2230	7,15	Gruplar arası	63,444	31,722	2	,637	,529
15	1207	71,1864	6,96182	Gruplar içi	125007,543	49,824	2509		
16	184	70,5978	7,11814	Genel Toplam	125070,987		2511		

Çizelge 4.7. incelendiğinde öğrencilerin yaş dağılımına göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının ($p > 0,05$) olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre öğrenci yaşlarının beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarına göre farklılaşmamaktadır.

Çizelge 4.8. Araştırmaya katılan okulların cinsiyete göre dağılımı, tutum puanları one way anova sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	s.s.	Varyansın Kaynağı	KT	KO	df	F	P	Anlamlı Fark
Karma	1381	71,3157	7,02616	Gruplar arası	1024,167	512,083	2	10,358	,000*	(1-3)* (2-3)*
Erkek Liseleri	408	72,1887	6,59470	Gruplar içi	124046,820	49,441	2509			
Kız Liseleri	723	70,2808	7,27573	Genel Toplam	125070,987		2511			

Çizelge 4.8. incelendiğinde karma liselerin, kız liselerine göre, erkek liselerinin, kız liselerine göre beden eğitimi ve ders tutumlarının daha olumlu tutum gösterdiği görülmektedir ($p<0.05$). Erkek liseleri ile karma liseler arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. ($p>0,05$).

Çizelge 4.9. Araştırmaya katılan öğrencilerin BKİ dağılımına göre tutum puan one way anova sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	s.s.	Varyansın Kaynağı	KT	KO	df	F	P	Anlamlı Fark
Normal Kilolu	2334	71,0694	6,93219	Gruplar arası	1516,216	758,108	2	15,39	,000*	(1-3)* (3-2)*
Kilolu	149	71,1745	8,14126	Gruplar içi	123554,771	49,245	2509			
Obez	29	78,3448	7,63580	Genel Toplam	125070,987		2511			

Çizelge 4.9. incelendiğinde obezler ile normal kilolular ve kilolular arasında anlamlı fark bulunurken ($p<0.05$) normal kilolular ile kilolular arasında ise fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Bu bulguya göre obezlerin beden eğitimi ve spor ders tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Çizelge 4.10. Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim dağılımına göre tutum puanları one way anova sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	s.s.	Varyansın Kaynağı	KT	KO	Sd	F	P
Okuma yazma bilmiyor	127	71,0394	6,23024	Gruplar arası	355,629	71,126	5	1,429	,210
İlkokul	1237	71,2595	7,25616	Gruplar içi	124715,358	49,767	2506		
Ortaokul	614	71,0749	7,15940	Genel Toplam	125070,987		2511		
Lise	351	71,4729	6,47445						
Üniversite	163	69,9325	6,99129						
Lisansüstü	20	72,8500	6,22622						

Çizelge 4.10. incelendiğinde anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre anne eğitim düzeyi öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarına göre anlamlı farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$).

Çizelge 4.11. Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim dağılımına göre tutum puanları one way anova sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	s.s.	Varyansın Kaynağı	KT	KO	Sd	F	P
Okuma yazma bilmiyor	18	71,0394	9,25616	Gruplar arası	345,010	69,002	5	1,386	,226
İlkokul	875	71,2595	7,28185	Gruplar içi	124725,977	49,771	2506		
Ortaokul	639	71,0749	7,13783	Genel Toplam	125070,987		2511		
Lise	569	71,4729	6,78726						
Üniversite	343	69,9325	6,84866						
Lisansüstü	68	72,8500	5,74708						

Çizelge 4.11. İncelendiğinde baba eğitim düzeyine göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının ($p>0,05$) olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre baba eğitim düzeyine öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları farklılaşmamaktadır. ($p>0,05$).

Çizelge 4.12. Araştırmaya katılan öğrencilerin aile ekonomik gelir düzeyine göre tutum puanları one way anova sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	s.s.	Varyansın Kaynağı	KT	KO	Sd	F	P
600veüzeri	684	71,3304	7,24042	Gruplar arası	235,621	78,540	3	1,578	,193
1000-1500	1007	71,3863	6,92338	Gruplar içi	124835,366	49,775	2508		
2000-2500	481	70,8669	7,01835	Genel Toplam	125070,987		2511		
2500-3000	340	70,5588	7,11594						

Çizelge 4.12. İncelendiğinde aile ekonomik düzeyine göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının ($p>0,05$) olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre aile ekonomik düzeyi öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları farklılaşmamaktadır. ($p>0,05$).

5. TARTIŞMA

Günümüzde sağlıklı sporcular yetiştirmenin yolu okul döneminde verilen eğitimin verimliliğine bağlıdır. Bu durum ise okul, öğrenci ve öğretmenin tutumlarına göre şekillenmektedir. Öğrenci kendisini, öğretmen öğrencisini iyi tanır ve okul tarafından uygun materyaller ile desteklenirse, öğrencinin doğru yaşta doğru branşı seçme olasılığı artacaktır.

Bu çalışmanın amacı, 2014–2015 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş Dulkadiroğlu ve Onikişubat merkez ilçe okullarında öğrenim gören lise 1. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersi ve spora karşı tutumlarının bazı farklı değişkenlere göre incelenmesidir. Böylece beden eğitimi dersi ve spora karşı tutum puanlarının farklı değişkenlere göre inceleyerek elde edilen verilere göre öngörülebilir bulunulması beden eğitimi ve spor politikalarına katkı sağlayabilecektir.

Çalışmamıza 1133 erkek (%45,1) ve 1379 (%54,9) kadın öğrenciden elde edilen tutum puanlarını cinsiyete göre bakıldığında cinsiyet ile beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanlarının anlamlı olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre erkek öğrencilerin tutum puanlarının, bayan öğrencilerin tutum puanlarına göre yüksek olduğu görülmektedir.

Yıldırım (2006) Sivas il merkezindeki 8. Sınıfta öğrenim gören 152 kız ve 121 erkek, lise 1. sınıfında öğrenim gören 234 kız ve 261 erkek olmak üzere toplam 768 öğrenci katılmıştır. Bu araştırmaya göre ilköğretim 8. sınıf ve lise birinci sınıflarda kız ve erkek öğrencilerin tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bununla birlikte ilköğretim ve ortaöğretimdeki erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutum puanları istatistiksel olarak anlamlı olmasa da kızların puanlarından daha yüksektir. Erkeklerin ve kızların beden eğitimine olan tutumlarının karşılaştırıldığı çalışmalarda genel olarak cinsiyetler açısından anlamlı sonuç bulunurken bu çalışmada bulunmamıştır.

Özellikle kızların ve erkeklerin ergenlik dönemine geçiş döneminde fizyolojik gelişme açısından bir duraklama ve gelişme devridir. Kızlardaki bedensel gelişme erkeklere göre hızlı ve belirgindir. Bu dönemde kızlar boy ve kiloca erkeklerden belirgin şekilde farklıdır. Erkekler ve kızların kendi cinslerindeki belli fiziksel değişimlerin farklılığı, azlığı, çokluğu, uzunluğu, kısalığı ve değerlerin onların davranışlarına, alışkanlıklarına, tutumlarına vb. yansıtılabilir. Bu durum özellikle kızların ve erkeklerin beden eğitimi derslerine karşı tutumlarını da şekillendirebilir.

Smoll ve Schutz da (1980), yaptıkları araştırmada erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının genellikle kızlarınkine göre daha olumlu olduğunu bulmuşlardır.

Tannehill ve ark. (1994) erkeklerin aktivitelerde hissettikleri üstünlükten dolayı beden eğitimini sevdiklerini oldukça sık ifade ettiklerini açıklamıştır.

Wersch (1992)'de yaptığı çalışmada 11–13 yaşındaki kızların beden eğitimine erkeklerden daha fazla ilgi gösterdiklerini, buna karşın 14 yaşından sonra bu ilginin erkeklerde kızlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bunun yanı sıra lise öğrenimine başlayan, fizik ve sekonder seks karakterleri gelişimi hızlanan kız öğrencilere aileleri tarafından baskı yapılabilmekte bu nedenle beden eğitimi dersine karşı kız öğrencilerin tutumları olumsuz etkilenebilmektedir.

Chung ve Phillips (2002)'in beden eğitimine olan tutum ve boş zaman egzersizi arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmaya Amerika ve Tayvan'dan 451 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucuna göre; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla boş zaman egzersiz tutum değerlerine sahip olduğu gözlenmiştir. Boş zaman egzersizine yönelik erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek tutum değerlerine sahip olmaları; beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarda da erkek öğrencilerin daha yüksek tutum puan ortalamalarına sahip olması ile ilişkili olduğu düşünülebilir.

Koca ve Demirhan (2004) lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları ölçmeyi amaçladıkları çalışmaya 440'ı sporcu, 427'si ise sporcu olmayan toplam 867 lise öğrencisi katılmıştır. Bu araştırma bulgularına göre, kızlar ve erkeklerin tutumları karşılaştırıldığında erkeklerin tutum puanlarının kızlara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çetin (2007) Kırşehir il merkezinde öğrenim gören 306 erkek 290 kız, lise 3. sınıfta öğrenim gören 334 erkek 277 kız olmak üzere toplam 2021 kişiye ulaşılan araştırmasında orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının erkek öğrencilerin tutumlarının ortalamalarının kız öğrencilerin tutum puanları ortalamalarından daha yüksek değerler gösterdiği görülmüştür.

Hünük (2006) Ankara ili Merkez İlçelerindeki devlet okullarında öğrenim gören 22 ilköğretim okulu 6. sınıfta öğrenim gören 180 kız ve 199 erkek; ilköğretim 7. sınıfta öğrenim gören toplam 246 kız ve 155 erkek; ilköğretim 8. sınıfta öğrenim gören toplam 212 kız ve 268 erkek olmak üzere 1260 kişinin katıldığı çalışmada cinsiyete göre öğrencilerin tutum puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir. Kız ve erkek öğrencilerin

olumlu tutum gösterdikleri ve erkek öğrencilerin tutum ortalamalarının bütün sınıf düzeyinde kızlara göre yüksek olduğu gözlenmiştir.

Altay ve Özdemir (2006) Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim 1. kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını karşılaştırdıkları araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin tutum ortalamalarında cinsiyete göre anlamlı fark gözlenmiştir. Çalışmamıza benzerlik gösteren bulgulardan hareketle kızların tutumlarının erkek öğrencilere göre yüksek olmasındaki en önemli sebep kızların adolesan dönemini, fiziksel olarak değişme göstermesiyle yorumlanabilir. Bundan dolayı derslerde yoğun katılım sergilemeyen kızların derse tutumları düşüktür.

Kahramanmaraş 2014-2015 merkez ilçelerinde öğrenim gören lise 1. sınıf öğrencilerimizin beden eğitimi ve spor ders tutumlarını yaşlarına göre incelediğimizde tutumlarının ($p>0,05$) olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları yaşlarına göre farklılaşmamaktadır.

Doğan (2011) Niğde ilinde farklı statüde eğitim veren dokuz lisede beden eğitimi ve spor ders tutumlarını ölçmeyi amaçladığı çalışmada lise 9. Ve 10.sınıflardan 14-18 yaş arasındaki toplam 267 öğrenciye ulaşılmıştır. Bu çalışmaya göre tutum puanları ile öğrencilerin yaşları arasındaki farka bakıldığında erkek katılımcıların ortalama puanları 114,59 iken kız katılımcıların ortalama puanları 112,92 olarak saptanmıştır. Çalışmaya katılan okullar arasında beden eğitimi dersi ve spora karşı tutum puanları ile öğrencilerin yaşları arasında çok güçlü doğrusal bir ilişki olduğu saptanmıştır. Katılımcıların yaş aralıklarına baktığımızda 14 yaşında olan 27 katılımcının ortalama tutum puanı 94,074 iken, 15 yaşında olan 126 katılımcının ortalama tutum puanı 99,182 görülmektedir. Yine 16 yaş grubu aralığına baktığımızda 63 katılımcının ortalama tutum puanı 97,190 iken, 17 yaş grubunda 36 katılımcının ortalama tutum puanı 103,722 olduğu görülmektedir. 18 yaş grubunu kapsayan aralıkta ise 15 katılımcı olmasına rağmen ortalama tutum puanları ise 103,600 görülmektedir. Yıldırım (2006) Sivas il merkezinde ilköğretim 8. ve 9.sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı bir sonuç bulmuştur. Bu sonuca göre öğrencilerin sınıf düzeyi yani yaşları ilerledikçe tutum puanları artmaktadır. Bu çalışmalar bizim bulgularımız ile paralellik göstermemektedir.

Beden eğitimi öğretmenin ve antrenörün büyüme, gelişim arasındaki ilişkiyi iyi kavraması gerekir. Uygulanamayan davranışlar öğrenilemez. Dolayısıyla öğretmenlerin bedensel ve zihinsel gelişimlerine göre programlarının uygun olması gerekir.

Gürbüz (2011) Muğla ilköğretim ikinci kademedeki 6,7. ve 8. öğrenim gören 232'si erkek 226'sı kız olmak üzere toplam 458 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin yaş düzeylerine göre anlamlı farklılık görülmemiştir. Çetin (2007) tarafından yapılan araştırmaların amacı, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesine yönelik araştırmada öğrencilerin yaş düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma görülmediğinden dolayı çalışmamızı desteklemektedir.

Çalışmaya alınan katılımcıların okul türüne ve tutum puanlarına baktığımızda Anadolu ve Meslek Liseleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Yıldırım (2006) göre Sivas il merkezinde ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Bu çalışmaya benzer bir çalışmada, ilköğretim ve lise öğrencilerinin beden eğitime ilişkin tutum puanlarını araştırmış ve lise öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (%85) beden eğitiminden hoşlandığını belirtmiştir (Silverman ve Subramaniam, 1999).

Özkan (2011) Ankara ili Yenimahalle ilçesinde 2009–2010 eğitim öğretim yılında 7 genel lise ve 2 imam hatip lisesi okullarında öğrenim gören 1973 öğrencinin katıldığı çalışmada; genel liselerde öğrenim gören erkek öğrenciler ile imam hatip liselerinde öğrenim gören erkek öğrencilerin tutumları arasında, genel liselerde öğrenim gören kız öğrenciler ile imam hatip liselerinde öğrenim gören kız öğrencilerin tutumları arasında anlamlı bir sonuç bulunmuştur.

Erkmen ve diğerleri (2006) özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutum ve görüşleri araştırma sonuçlarına göre; özel ilköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersleri öğrenciler açısından önemli ve öğrencilerin bu derse karşı tutum ve görüşleri olumlu olduğu gözlenmiştir.

Taşgın ve Tekin (2009) Konya il merkezinde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının 7.8.9.10. sınıflarda öğrenim gören 142 kız ve 158 erkek toplam 300 kişinin katıldığı çalışmada erkek öğrenciler bayan öğrencilere göre, orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin ilköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere göre, 10. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 7.8.9. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre, 17 yaşında olan öğrencilerin 14, 15, 16 yaşında olan öğrencilere göre beden eğitimi dersi hakkındaki tutum görüşlerinin yüksek ve olumlu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Güllü, (2007) araştırmasında genel lise öğrencilerinin tutum puanlarının, mesleki ve teknik lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanlarına göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Çetin (2007) araştırmasında genel lise öğrencilerinin tutum puanı ortalaması, meslek lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları ortalamalarına göre yüksek bulunmuştur. Ortaöğretim öğrencilerinin okul türüne göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir

Okul türünü ortaokul ve lise düzeyine göre sınıflandıran çalışmalarda (Hünük, 2006) Ankara ili Merkez İlçelerindeki devlet okullarında öğrenim gören 22 ilköğretim okulu 6. sınıfta öğrenim gören 180 kız ve 199 erkek; ilköğretim 7. sınıfta öğrenim gören toplam 246 kız ve 155 erkek; ilköğretim 8. sınıfta öğrenim gören toplam 212 kız ve 268 erkek olmak üzere 1260 da yaptığı çalışmada sınıf düzeylerine göre anlamlı bir sonuç bulmuştur. Sonuç olarak, sınıf düzeyi yükseldikçe tutum azalmaktadır; aynı zamanda erkek öğrencilerin ve spora aktif olarak katılanların tutum puanları daha yüksektir. Bu sonuçlardan hareketle sınıf düzeyi, cinsiyet ve aktif spor yapmanın beden eğitimine ilişkin tutumunu etkilediği söylenebilir. Gürbüz 2011'de Muğla ilinde 6,7.ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilere uyguladığı çalışmada sınıf düzeylerine göre farklılık bulunmamıştır.

Çoşkun (2011) Ankara ili merkez ilçelerinde bulunan liselerde öğrenim gören ve aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını saptamak amacıyla yaptığı çalışmada 7 liseden toplam 558 öğrencinin katıldığı çalışmada sporla aktif olarak uğraşan ve uğraşmayan lise öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine karşı tutumlarında devlet okulu veya özel okulda öğrenim görmelerinin etkisinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu da görülmektedir.

Bu bulgulardan yola çıkarak okul durumuna göre benzerlik gösteren ve göstermeyen çalışmalar yer almaktadır. Okul durumunu özel-devlet okulu, kız lisesi-erkek lisesi, meslek-anadolu lisesi, 6,7,8 ortaöğretim ve 9. sınıf lise olarak karşılaştıran çalışmalar bulunmaktadır.

Araştırmamızı okulların spor salonu olup olmamasına göre incelediğimizde spor salonu olan okullardaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor ders tutumlarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır ($p < 0,05$).

Yıldırım (2006) Sivas il merkezindeki okullarda öğrenim gören ilköğretim 8. sınıf ve lise birinci sınıf öğrencilerinin tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bazı liselerde spor sınıflarının bulunması ve liselerde daha fazla spor salonu bulunması bu sonucu doğrular. Bunların yanı sıra lise 1. sınıf öğrencilerinin ergenlik dönemine yeni girmiş olmalarının doğal sonucu olarak kendilerini ispatlama gereksinimlerin karşılayabilmeleri için

sporun mükemmel bir ortam hazırlaması gösterilebilir. Meslek kaygısının giderek artması ve beden eğitimi öğretmenliğinin ideal bir meslek olması öğrencilerin beden eğitimine bakış açısını olumlu yönde etkilemektedir.

Bu çalışmaları incelediğimizde spor salonu olup olmamasına göre, spor sınıfının olup olmamasına göre araştırmalar bulunmaktadır. Diyebiliriz ki okullarında spor salonu olan öğrencilerin bahçede ders işlemedikleri için beden eğitimi ve spor dersine tutumları daha yüksektir. Daha rahat hareket edebilecekleri bir ortam hazırlamak, doğru ders materyalini seçmek, bu durumu değiştirebilir.

Toplumsal hayatımızın getirdiği şartlardan dolayı velilerin beden eğitimi ve spor dersine bakış açıları da önemlidir. Çünkü onların görüşlerine göre şekillenen öğrencilerin yaşantıları söz konusudur. Bunun önemini bilerek yapmış olduğumuz çalışmada aileniz spor yapmanızı istiyor mu? Sorusuna verilen cevapların evet 2180 (%86,8) ve hayır 332 (%13,2) olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre aileniz spor yapmanızı istiyor mu? sorusuna ve tutumlara göre incelediğimizde anlamlı farklılık sergilemektedir.

Çoşkun (2011) Ankara ili merkez ilçelerinde bulunan liselerde öğrenim gören ve aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını saptamak amacıyla yaptığı çalışmada 7 liseden toplam 558 öğrenci katılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, aile desteği ve arkadaş desteğiyle aktif olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır

Çetin (2007) öğrenci ailenin öğrencilerin spor yapmasına izin vermesine göre beden eğitim ve spora ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir.

Araştırmamızda benzer bir soruyu incelediğimizde ailenizde spor yapan var mı? sorusuna 1090 (%43,4) evet, 1419 (%56,6) hayır cevaplarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Çetin(2007) öğrencilerin ailenizde spor yapan var mı? sorusuna göre beden eğitim ve spora ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir. Özkan (2011) ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne göre tutumları arasında, diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum görüşünü benimseyen öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne göre tutumları arasında, istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir.

Şişko ve Demirhan (2002) araştırma bulgularına göre; kız ve erkek öğrencilerin tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark lisede öğrenim gören kız öğrencilerin görüşlerinden kaynaklanmaktadır. Kız öğrencilerin görüş ortalamaları daha düşüktür. Çünkü

olumlu tutumun oluşması sadece örgün eğitim sayesinde olmamaktadır. Aile, akran grubu, görsel-işitsel araçlar ve benzeri değişkenler de tutumun oluşmasında etkindir.

Çalışmamızda anne-baba eğitim düzeylerinin öğrencilerin beden eğitimi ve spor ders tutumlarını etkilemediği görülmektedir. Gürbüz (2001) Muğla ilinde yaptığı çalışmada tutum puanının baba eğitim düzeyi ile anlamlı bir fark gözlenirken anne eğitim düzeyi ile anlamlı bir farklılık gözlenmemektedir. Holoğlu' nun (2006) ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları isimli çalışmasında kız öğrencilerin tutum ölçek puanlarının anne ve babalarının eğitim durumuna göre yapılan karşılaştırmasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çetin (2007) ise araştırmasında öğrencilerin en düşük tutum puanı ortalamasının babalarının öğrenim durumu yüksek okul ve üzeri olanlar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Babalarının öğrenim durumu lise mezunu, ilkokul veya ilköğretim mezunu olanların tutum puanı ortalamalarının en yüksek olarak çıktığı bulunmuştur. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarında babalarının eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır.

Çetin (2007) çalışmasında annelerinin eğitim durumuna göre ortaöğretim öğrencilerinin tutumlarını incelemiş ve en düşük tutum puanı ortalamasının annelerinin eğitim durumu yüksek okul ve üzeri olanlar; en yüksek tutum puanı ortalamasının ise annelerinin eğitim durumu okur-yazar değil olanlar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarında annelerinin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu yükseldikçe beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puan ortalamalarında azalma görülmüştür. Annelerinin eğitim durumu değişkeninin belirleyici bir etken olmadığı sonucuna varılabilir.

Çalışmamızda beden eğitimi ve spor ders tutumları ile aile ekonomik düzeyleri karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır. Gürbüz (2001) yaptığı çalışmada tutum puanları ile ekonomik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık sergilememektedir. Bu bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Araştırmamızda katılımcıların beden kitle indekslerine göre incelediğimizde normal kilolu 2334 (%92,2), kilolu 149 (%5,9), 29 (%1,2) obez olduğu görülmektedir. Tutum puanları ile BKİ incelediğimizde obez öğrencilerin normal kilolu öğrencilere tutumları daha yüksektir. Normal kilolu, kilolu ve tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Doğan (2011) Niğde ilinde farklı statüde eğitim veren dokuz lisede beden eğitimi ve spor ders tutumlarını ölçmeyi amaçladığı çalışmada lise 9. ve 10.sınıflardan 14-18

yaş arasındaki toplam 267 öğrenciye ulaştığı çalışmada okullar arasında katılımcıların vücut kitle indeksi ortalamalarına bakıldığında 20,34 kg iken, metabolizma kalori yakma oranı 1570 kalori olarak görülmektedir. Yine katılımcıların vücut yağ yüzdelere baktığımızda % 15,91 kg oranında bir değer karşımıza çıkarken vücut yağ kitlesi ise % 10,06 kg oranında karşımıza çıkmaktadır. Sonuç olarak okullar arasında yaş, boy, vücut kitle indeksi, metabolizma kalori yakma oranı, vücut yağ yüzdesi, vücut yağ kitlesi değerlerinde anlamlı farklılıklar görülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmalar sonucunda;

1. Okullarda beden eğitimi dersi ve spora karşı, katılımcıların tutumlarının yüksek olmasına karşın katılımcıların BKİ bakıldığında, okullarda spora fazla zaman ayrılmadığı görülmektedir. Dolayısıyla beden eğitimi dersi öğrenciler tarafından olumlu tutum sergilese de liselerde verilen eğitime göre beden eğitimi ve spor ders saatinin az olması ve serbest zamanlarını sınavlara çalışarak geçirmeleri öğrencilerin daha az spor yapmalarına ve zamanla da sporun hayatlarında olmamasına neden olmaktadır.
2. 14-16 yaş aralığı profesyonel sporculuk için branşlaşma da geç kalınmış bir yaş aralığı olarak gözüke de okullarda öğrencilere branşlar tanıtılarak sağlıklı yaşamın önemi vurgulanmalıdır. Böylelikle fiziksel aktivite ve sporun sağlıklı yaşamın gereği olduğu bilinci toplumun her kesiminde anamlanacaktır. Günümüz de gelişen teknolojik ürünler ve görsel medyanın olumsuz yönde geliştirdiği obezite ile mücadelede beden eğitimi ve spor dersinin önemi büyüktür. Bu yüzden okullarda verilen eğitimle tamamlanacak olan sağlıklı yaşam engelleri kaldırılacaktır.
3. Farklı statüdeki liselerde eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi dersi ve spora karşı tutum özelliklerinin değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışma sonucunda, bireylerin gelişimine, eğitimine ve sosyalleşmelerinde beden eğitimi ve spor dersinin önemli büyüktür. Anne-baba eğitim düzeyi, aile ekonomik düzeyi, sınıf düzeyi vb. etkenler etkilese veya etkilemese de öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin önemin bilincinde olduğu belirlenmiştir.
4. Toplum da velilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları; zaman kaybı, sınav kaygılarını artırdığı ve ders motivasyonlarını düşürdüğü olarak bilinse de beden eğitimi ve spor dersi öğrencilerin akademik motivasyonlarını, öz güvenlerini, sosyalleşmelerini sağlamaktadır. Biliyoruz ki tutumlar doğrudan ölçülemez, dolaylı olarak sorulan sorulara verilen cevaplarla ölçebildiğimiz kadarıyla, yapılan çalışmalar velilerin olumsuz tutumlarını bir tabu olmaktan çıkaracaktır.
5. Beden eğitimi öğrencilerin sağlıklı yaşamın önemini ve hareketin hayattaki önemini kavramasına yardımcı olur. İnsan doğası gereği büyüme, gelişme, dengeli beslenme ve doğru alışkanlıklar kazanma süreci beden eğitimi ve spor sayesinde sağlanacaktır.

Elde edilen bulgular ışığında şunlar önerilebilir;

1.Eğitimin genel amaçları doğrultusunda beden eğitimi derslerinden yeterli bir verim alınabilmesi için okul idarecileri, öğretmen, öğrenci ve ders materyallerinin bir bütün içerisinde olması gerekir. Materyal, eğitmen, spor tesisleri yetişmediği dönemlerde GHSİM-MEB ortaklaşa çalışabilir. Bu sebeple bu ve bunun gibi çalışmalar başta beden eğitimi ve spor dersi öğretmenleri olmak üzere ilgili kurumlarca programların hazırlanış, uygulama ve değerlendirme aşamalarında dikkat edilmesi gereken öğrenci tutumları ve yaklaşımları konusunda bilgi sağlayabilir.

2.Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin görüşlerini olumlu yönde artırabilmek için çözüm yolları bulmak ve uzun vadeli olarak lise kurumlarında, haftada en az üç saat olmalıdır. Ders saatleri öğrencilerin beklentileri göz önüne alınarak düzenlenmelidir. Beden eğitimi ve spor ders içeriği rekreasyon aktiviteleri ile zenginleştirilmelidir. Ayrıca seçmeli beden eğitimi ve spor dersleri lisenin her kademesinde mutlaka yer almalıdır.

3.Araştırmamızda anne-baba eğitim düzeyine göre, aile gelir düzeyine göre incelediğimizde anlamlı bir sonuç bulunmamıştır. Katılımcıların 2512 olması, anne- baba eğitim düzeyini daha uç kısımda incelediğimiz için sonuç farklı çıkmıştır. Belki daha uç değil eğitimin (ilkokul-lisansüstü) gelirin (600-5000) gibi değil de daha dar kapsamda sınıflandırılarak yapılırsa farklı bir araştırma konusu olabilir.

4.Öğrencilerin, ilkokul döneminde spor eğitimi temeli atılmalı, branşlaşan öğrencinin ortaokul ve lise dönemlerinde okullarını temsil etmesi sağlanmalıdır. Böylelikle erken dönemde başlayan spor sevgisi ilerleyerek devam eder. Erken yaşta başlayan spor eğitimi, hem spor alışkanlığı hem de öğrencinin seçtiği branşı tanınmasını sağlar. Bu konuda gerekli düzenleme yapılmalıdır.

5.Obezite ile mücadele edebilmek için BKİ fazla olan öğrenciler okullarda tespit edilmeli ve doktor eşliğinde özel egzersiz dersi uygulanmalıdır.

6. Ölçek, dönem içerisinde farklı zamanlarda öğrencilere uygulanarak sadece derse ilişkin değil, öğrencilerin üniteye ya da konuya ilişkin olarak da görüşleri alınıp, yorumlanabilir.

7.Ölçek daha geniş gruplara uygulanarak, uygulanan ölçümlerle öğrencilerin olumsuz tutumlarının değişimine etki eden etmenler açığa çıkarılabilir ve olumsuz tutumlarının değişimine etki eden etmenler açığa çıkarılabilir ve olumsuz tutumların oluşumunu engelleyecek gerekli önlemler alınabilir.

7. KAYNAKLAR

1. Aracı H, 2001. Öğretmenler ve Öğrenciler için Okullarda Beden Eğitimi Bağırğan Yayıncılık. Ankara, s 2-23.
2. Altay F ve Özdemir Z, 2006. Ankara İli Merkez İlçelerinde İlköğretim Birinci Kademesinde Öğrenim Gören 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi, Muğla.
3. Aktaş İP, 2007. İlköğretim II.Kademe Öğrencilerinin Öğrenme Stillerinin Okul Başarıları,Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları ve Demografik Özellikleriyle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.s 10-20.
4. Aicinena Theresa W, “The Teacher and Students Attitudes Towards Physical Education”, The Physical Educator, Late Winter, cilt:48, sayı:1, 1991, ss:28 - 32.
5. Allport GW, 1935. Attitudes. Handbook of Social Psychology. In C. Murchison (Ed.), (pp. 798-844). Worcester, MA: Clark University Pres.
6. Brook CGD, Stanhope R.,1989. Normal Puberty Charecteristics And Endocrinology. In Brook CGD (Eds), Clinical Pediatric Endocrinology, Eds 2. Oxford: Blackwell Scientific Publication. 169-243s.
7. Başaran İE, 1989. Eğitime Giriş, Kızılay, Ankara.12s.
8. Broadmann D, 1984. Sportunterricht Und Scholsport. Klinkhardt.243s.
9. Bozdoğan AE, Yalçın, N. 2005. İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi Derslerindeki Fizik Konularına Karşı Tutumları. Gazi Üniversitesi. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 6 (1).
10. Baysal AC, 1981. “Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar”. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi. İstanbul.14s.
11. Binbaşıoğlu C, 1995. Eğitim Psikolojisi. Yargıcı Matbaası. Ankara, 372s.
12. Cenkseven F, 2005. Gelişim Psikolojisi Ders Notları. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü. Adana, 8-13s.
13. Chung M, Phillips D, 2002. The Relationship Between Attitude Toward Physical Education and Leisure-Time Exercise in High School Students. The Physical Educator. Volume:59, Number: 3.
14. Carlson TB, 1995. We Hate Gym: Student Alienation From Physical Education. Journal of Teaching in Physical Education. Vol.14, pp.467-477.
15. Çöndü A, 2004. Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara, 18-19s.

16. Çetin M, 2007. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi Ahi Evran Üniversitesi. Kırşehir.65-70s.
17. Demirel Ö, 2005. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Sanatı. Pegema Yayıncılık. 8. Baskı. Ankara. 6s.
18. Demirel Ö, Kaya, Z, 2006. Eğitim Bilimlerine Giriş. Pegema Yayıncılık, 1.Baskı Ankara. 5s.
19. Demirhan G, 2003. Kültür, Eğitim, Spor, Felsefe ve Spor Eğitimi İlişkisi. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu. Spor Bilimleri Dergisi. 14 (2). 93s.
20. Demirhan G, Altay, F., 2001. Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği. II. Spor Bilimleri Dergisi. 12(2). 9-20s.
21. Doğan N, 2011. Niğde İlinde Eğitim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşın Tutumları ve Fiziksel Uygunluk Düzeylerinin Araştırılması.Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
22. Ekici S, Bayrakdar, A, Hacıcaferoğlu, B., 2011. Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Değerlendirilmesi, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 8(1)
23. Ertürk S, 1993. Eğitimde Program Geliştirme, Hacettepe Üniversitesi Basım Evi. Ankara. 9s
24. Erkmn G, Tekin M, Taşgın Ö, 2006. Özel İlköğretim Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Çeşitli Değişkenlere Göre Beden Eğitimi Dersi Hakkındaki Tutum ve Görüşleri. 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi.3-5 Kasım Muğla Üniversitesi, Muğla
25. Erkal M, Güven O, Ayan, D, 1998 Sosyolojik Açından Spor. Der Yayınları 3. Baskı. İstanbul.13-115s.
26. Erden, M. 1998. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. İstanbul : Alkım Kitapevi
27. Fidan, N ve Erden,M. 1988. Eğitim Bilimlerine Giriş. Ankara: Başkent Yayınevi,72-85s.
28. Fişek K, 1980. Spor Tarihi, Dünyada ve Türkiye’de Spor Yönetimi A.Ü.S.B.F.Yayınları, Ankara.87s.
29. Figley G E, 1985. Determinants of attitudes toward physical education. Journal of Teaching inPhysical Education. 4, 229-240s.
30. Güven Ö, 1999.Türklerde Spor Kültürü. Atatürk Kültür Başkanlığı Yayınları, Alp Ofset, 2.baskı Ankara. 7s.
31. Güllü M, Güçlü, M., 2009 Orta Öğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3(2).

32. Gürbüz A, 2011. İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
33. Gerime G, 2003. 9-12 Yaşlar Arası Spor Yapan ve Yapmayan Kız Erkek Öğrencilerin Fiziksel Uygunluklarının Eurofit Test Bataryası ile Ölçülmesi, Yüksek Lisans Tezi, Muğla. 15s.
34. Gültekin T, Koca Özer, B., Yılmaz, E., Akın, G., Güleç, E., 2004. Emniyet Teşkilatında Antropometrik Bir İnceleme: Vücut Kompozisyonu, Çağın Polisi, Sayı 29.
35. Hünük D, 2006 Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitime İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti Ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara. 53s.
36. Holoğlu O G, 2006. İlköğretim İkinci Kademe Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa. 9-12s.
37. Halsey E ve Porter L, 1963. Physical Education for Children. New York: Holt, Rinehart and Winston
38. İmamoğlu Ç, 2011. Aktif Olarak Spor Yapan ve Yapmayan Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi. Ankara. 40-45s.
39. İnceoğlu M, 2000. Tutum Algı İletişim. Verso Yayıncılık. Ankara. 9-10s
40. Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G, 2006. İlköğretim, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. Hacettepe Üniversitesi. Spor Bilimleri Dergisi, 17 (2). 48-57
41. Kağıtçıbaşı Ç, 1999. Yeni İnsan ve İnsanlar. Evrim Yayınevi. İstanbul.
42. Koca C, Aşçı F H, 2006. An Examination of Self-Presentational Concern of Turkish Adolescents: An Example of Physical Education Setting. Adolescence, 41, (161), 185-197.
43. Koca C, Demirhan, G., 2004. An Examination of High School Students' Attitudes Toward Physical Education Wiht Regard to Sex and Sport Participation. Perceptual & Motor Skills, 98, (3), 754-758.
44. Koca C, Aşçı F H, ve Demirhan G, 2005. Attitudes Toward Physical Education And Class Preferences of Turkish Adolescents in Terms of School Gender Composition. Adolescence, 40, (158), 365-373.
45. Koparan Ş, Öztürk F, Uludağ Üniversitesi Personelinin Üniversite Sportif Olanaklarından Yararlanma Düzeyleri. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2002;15.1.

46. Klausmeier H J, 1985 Educational Psychology, Madison Harper & Row, Publishers, Newyork
47. Leif Justin ve Rustin George 1980. Genel Pedagoji, (Çeviren. Nejat Yüzbaşıoğulları), 1. baskı, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
48. Milli Eğitim Bakanlığı. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları Rehberi. Ankara: Milli Eğitim Basımevi; 2000.
49. Mengütay S, 2005,Çocuklarda Hareket Gelişimi ve Spor.Cağaloğlu Yayınevi,İstanbul.
50. Morgan NCT, 2000, Psikolojiye Giriş. (Çev. Hüsnü Arıcı ve Orhan Aydın). (Ondördüncü Baskı). Ankara: Meteksan AŞ.
51. Neyzi, O.Ertuğrul,1989. T. Pediatri .(adolesan dönemi) Nobel Kitapevi. İstanbul.1408-1410s.
52. Oğuzkan AF,1993. Eğitim Terimleri.Gül Yayınevi.Ankara.46s.
53. Öztürk F ve İnce G, 1993. Adana İli Orta Öğretimde Sportif Katılımın, Benlik Saygısı Üzerine Etkisi. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor. 16-18 Aralık Çukurova Üniversitesi II.Ulusal Sempozyumunda Sunuldu. Manisa.79-82s.
54. Özer, D ve Aktop, A, 2003. İlköğretim Öğrencileri için Hazırlanmış Bir Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinin Adaptasyonu. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 14, (2), 67-82.
55. Özyalvaç N T, 2010. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
56. Özden Y, 2003.Öğrenme ve Öğretme. Pegema Yayıncılık.Ankara.
57. Özgüven İE, 2000. Psikolojik Testler. PDREM Yayınları. Ankara
58. Özkan R., 2011. Genel Lise ve İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. Ankara.
59. Özbaydar S, 1983. İnsan Davranışlarının Sınırları ve Spor Psikolojisi, Altın Kitaplar Yayınevi, Ankara
60. Pate R, Corbin C & Pangrazi B, 1998. Physical activity for young people. President's Council on Physical Fitness and Sports Research Digest
61. Pangrazi RP, Corbin C B, Welk G J, 1996. Physical activity for children and youth. JOPERD, 67(4), 38-43
62. Pehlivan H, 1997. Tutumların Doğası ve Öğretimi.Çağdaş Eğitim Dergisi. 22(233).
63. Robazza C, Bortali L, Carrora A and Bertola M, 2006. "I Wouldn't Do it, it Looks Dangerous": Changing Students' Attitudes and Emotions in Physical Education. Personality and Individual Differences. Volume 41, September 2006, Pages 767-777.

64. Rice PL, 1988. Attitudes of high school students toward physical education activities, teachers, and personal health. *Physical Educator*, 45 (2), 94–99.
65. Silverman S, Subramaniam P R, 1999. Student Attitude Toward Physical Education and Physical Aktivity: A Review of Measurement Issues and Outcomes. *Journal of Teaching in Physical Education*. Volume:19, Number:1.
66. Sunay Y ve Sunay H, 1996. Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri ve beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyi. *Gazi Üniveritesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(4), 35- 53, Ankara
67. Smoll FL, Schutz, R W, 1980. Children Attitudes Toward Physical Activity: A Longitudinal Analysis *Journal Of Sport Psychology*. 2, 137-147.
68. Seamen, JA, 1970, Attitudes of physically handicapped children toward physical education, *reserch quarterly*, 41, 3, 439-445.
69. Selçuk H, 1983. *Beden Eğitimi, Temel Eğitim Okullarında ve Dengi Okullarda*, Veli Yayınları, İstanbul.
70. Şişko M ve Demirhan G, 2002. İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara. 205-210s.
71. Tosunoğlu F, 2008. Ortaöğretimde Okuyan Takım Sporları ile Uğraşan Sporcu Öğrencilerin Spor Branşlarına Göre Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Ankara. 2-4s.
72. Taşgın Ö ve Tekin M, 2009. Çeşitli Değişkenlere Göre İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Kastamonu. 17 (2). 457-466s.
73. Tavşancıl E, 2002. *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Ölçülmesi Eylül Yayınları*. 1.Baskı. Ankara. 65-145s.
74. Thurstone LL ve Chave, EJ, 1970. *Attitude Measurement*. Chicago: McNally and Company.
75. Tezbaşaran A, 1997. *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Türk Psikologlar Derneği Yayınları. 2.baskı. Ankara. 1s.
76. Topkaya İ, 2007. *Hareket Beden Eğitimi ve Spor Öğretiminde Öğrenme ve Öğretimin Temelleri*. Nobel Yayın Dağıtım Ankara.
77. Tamer RK ve Pulur A, 2001. *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Ankara. Kozanofset
78. Tannehill D and Zakrajsek D, 1993. Student attitudes toward physical education: A multicultural study. *Journal of Teaching in Physical Education*, 13, 78-84.
79. Turgut F, 1977. *Tutumların Ölçülmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayını.

80. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Obezite, Diyabet ve Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı <http://beslenme.gov.tr/index.php?page=54>
81. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası <http://www.tbmm.gov.tr/anayasa.htm>
82. Ülgen G, 1995. Eğitim Psikolojisi: Birey ve Öğrenme. Bilim Yayıncılık. Ankara. 97-103s.
83. Üzüm H, Mirzeoğlu N, 2003. İnanç ve Tutumlarda Sporun Yeri ve Önemi. Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı. Yıldırım, İ. (Ed.). 10–11 Ekim. Gazi Üniversitesi. Ankara.
84. Wersch A V, Trew K, Turner I, 1992. Post-Primary School Pupils' Interests in Physical Education: Age and Gender Differences. British Journal of Educational Psychology, 62, 56-72.
85. Yetim A, 2001. Sosyoloji ve Spor. Berikan yayınevi. Ankara.46-190s.
86. Yıldırım D, Yetim A, 1996. Orta Öğretimde Beden Eğitimi Dersinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma. G.Ü.B.E.S.B.D 1: 37.
87. Yıldırım A, 2006. Sivas İlinde Farklı Eğitim Düzeyindeki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Saptanması.Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Sivas. 6-10s.
88. Yavaş M, İlhan A, 1996. Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Melisa Matbaacılık. 1.Baskı Bursa.15s.
89. Zorba ve arkadaşları, 1995. 12-15 Yaş Futbolcuların Antropometrik ve Fiziksel Uygunluk Değerlerinin Sedarter Grupla Karşılaştırılması, Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, Hacettepe Üniversitesi Spor bilimleri ve Teknolojisi. Ankara. Y. O. Sayı:3 17-22s.

EKLER

EK.1.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Okulu:

Sınıfı: ...1 ()

Cinsiyeti: Erkek () / Bayan()

Yaşınız: ()

Boy: ... ()

Kilo: ... ()

Beden Eğitimi Öğretmeninizin Cinsiyeti: Erkek () Bayan ()

Sporcu Lisansına sahip misiniz? Evet() Hayır()

Sahip iseniz Branşınız:.....

Okulunuzda spor salonunuz var mı? Evet() Hayır()

Beden Eğitimi ve Spor Dersini Nerede işliyorsunuz?.....

Aileniz spor yapmanızı istiyor mu? Evet () Hayır()

Ailenizde spor yapan var mı? Evet ()Hayır ()

Annenizin eğitim düzeyi? İlkokul ()Ortaokul()Lise()Üniversite()Lisansüstü()

Babanızın eğitim düzeyi? İlkokul ()Ortaokul()Lise()Üniversite()Lisansüstü()

Babanızın mesleği?

Annenizin mesleği?.....

Ailenizin ekonomik düzeyi? 600 ve üzeri () 1000/1500 ()2000/2500()
2500/3000()

En sevdiğiniz ders?.....

Beden Eğitimi Dersine girmemek için rapor alır mısınız? Evet () Hayır ()

EK. 2

Beden Eğitimi ve Spor Ders Tutum Ölçeği

BESTÖ Anket Formu Açıklama: Aşağıda sizlerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlenin karşısındaki kutucuğa (x) işareti yazarak belirtiniz. Cevaplarınız saklı tutulacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Tuba PİDECİOĞLU

Saygılarımla

	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
	5	4	3	2	1
1. Beden eğitimi ve spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.					
2. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde çok sıkılıyorum					
3. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.					
4. Beden eğitimi ve spor dersinde başarılı olmak için çaba sarfetmem.					
5. Beden eğitimi ve spor dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılıyorum.					
6. Beden eğitimi ve sporla ilgili konuşmak zevklidir.					
7. Beden eğitimi ve spordan çok zevk aldığım için dersini özlemle beklerim.					
8. Beden eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan sakınıyorum.					
9. Beden eğitimi dersinde işbirliği duygularım gelişir.					
10. Beden eğitimi ve spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.					
11. Gelecekteki öğrencilik yaşantımda Beden eğitimi ve spor dersi almak istemem.					
12. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanırım.					

13. Okul ders programlarına Beden eğitimi ve spor dersi koymak gerekli değildir.					
14. Beden eğitimi ve spor uğraşının gelecek yaşamımda önemli yarar sağlayacağına inanırım					
15. Okul ders programlarının her yılında Beden eğitimi ve spor dersi olmalıdır.					
16. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.					
17. Beden eğitimi ve spor ile ilgili etkinliklerin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.					
18. Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.					
19. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri ile uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.					
20. Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.					
21. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine önemli bir zaman ayırırım.					
22. Beden eğitimi ve spor ile ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.					
23. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri her zaman ilgimi çeker.					
24. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.					

EK. 3

Giyasettin Demirhan (demirhang@gmail.com) Kişilere ekle 04.06.2014

Kime: TUBA PİDECİOĞLU ✉

Tabiki kullanabilirsiniz

iPhone'umdan gönderildi

4 Haz 2014 tarihinde 05:28 saatinde, TUBA PİDECİOĞLU <tuba.pidecioglu@hotmail.com> şunları yazdı:

Hocam ben Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi beden eğitimi ve spor anabilim dalında yüksek lisans yapıyorum ve izniniz olursa Figen Altay ile yaptığınız Beden Eğitimi ve spor ders tutum ölçeğinizi kullanmak istiyorum.

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖNERİSİ BİLDİRİM FORMU

(Form eksiksiz olarak bilgisayar ortamında doldurulmalıdır)

Öğrencinin

Adı ve Soyadı :Tuba

Pidecioğlu

Numarası :12YBE82

Alınma Düzeyi : Yüksek Lisans

Tez Danışmanı:

Doç.Dr.Selçuk Gençay

Ana Bilim

Dalı:Kahramanmaraş Sütçü

İmam Üniversitesi Sağlık

Bilimleri Enstitüsü

Enstitüye Kayıt Tarihi :

Tez Konusu Başlığı:

Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Tezin Önemi ve Özgün Değeri :

Tutumların, öğrenci başarısındaki etkisi yönündeki görüşlerden hareketle, bilişsel ve devinışsel davranışların yanında tutumlarında ölçülmesi gereği gündeme gelmiş ve tutum ölçekleri geliştirilmeye başlanmıştır. Tutumlar, davranışların gözlenmesi, bireyin kendisini rapor etmesi, görüşme, dereceleme ölçekleri ve gösterilen resimlere öykü uydurmasıyla ölçülebilir (Tezbaşaran,1997). Eğitimde hedef alınan duyuşsal davranışlardan bazıları doğrudan tutumlarla ilgilidir. Tutumlar kişinin davranışlarının en önemli tayin edicilerinin bir grubunu oluşturduklarından, öğrencilere, yaşadıkları kültürün çeşitli elemanlarına, toplumun çeşitli kurumlarına ve çevredeki diğer gruplara ilişkin olumlu ve sağlıklı tutumlar geliştirmek hedef alınmalıdır (Şahin, 1992).Sosyal Fizik Kaygı, insanların fiziksel görünüşlerinin başkaları tarafından değerlendirilirken hissettikleri endişe, gerginlik olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel görünüm rahathğı (kişinin fiziksel görünümü hakkında rahatsızlık duyması) ve olumsuz değerlendirilme beklentisi (fiziğinin başkaları tarafından olumsuz değerlendirileceği beklentisi) olmak üzere iki alt boyuttan oluştuğunu ortaya koymuştur(Eklund ve ark1996).

Bu çalışma ile lise çağındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sosyal fizik kaygılarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu iki parametrenin bazı demografik yetilere göre farklılık gösterme düzeyleri de incelenecektir.

--

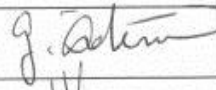
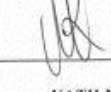

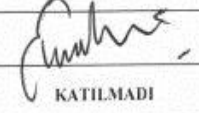
Etik Kurul Belgesi	☐ Eklendi	☐ Gerekli Değil
Yasal İzin Belgesi	☐ Eklendi	☐ Gerekli Değil

 Öğrenci Adı Soyadı-İmzası	 Doç. Dr. Selçuk GENÇAY Spor Yöneticiliği Bölüm Başkanı Danışman Adı Soyadı-İmzası	 Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Eroğlu Anabilim Dalı Başkanı Adı Soyadı-İmzası
---	---	---

Not : Bu form anabilim/anasanat dalı başkanlığının görüşlerini de alınarak en geç derslerinin tamamlandığı yarıyıl sonuna kadar hazırlanarak enstitüye gönderilmelidir.

**KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU**

BAŞVURU BİLGİLERİ	Araştırmanın Başlığı	Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları ile Sosyal Fizik Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi		
	Sorumlu Araştırmacı	Doç. Dr. Selçuk GENÇAY		
	Başvuru Tarihi	18.06.2014		
	Protokol No	116		
ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	Anket Çalışmaları			
ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☒	ÇOK MERKEZLİ ☐	ULUSAL ☐	ULUSLARARASI ☐
KARAR BİLGİLERİ	Oturum No: 2014/10	Karar No: 02	Tarih: 11.08.2014	
	Yukarıda başvuru bilgileri verilen araştırma dosyası ve ilgili belgeler; araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş, gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel YÖNDEN sakınca bulunmadığına toplantıya katılan ÜYELERİN oy birliği ile karar verilmiştir.			

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU							
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI		Prof. Dr. Gökhan ÖZDEMİR					
Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Araştırma ile ilişki		Katılım		İmza
Prof. Dr. Gökhan ÖZDEMİR Başkan	Göz Hastalıkları	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Prof. Dr. Metin KILINC Üye	Tıbbi Biyokimya	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Prof. Dr. Ertan BÜLBÜLOĞLU Üye	Genel Cerrahi	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	KATILMADI
Prof. Dr. Mustafa GÖKÇE Üye	Nöroloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Perihan ÖZTÜRK Üye	Dermatoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Mustafa ÇELİK Üye	Tıbbi Biyoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Kamile GÜL Üye	Endokrinoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	KATILMADI
Doç. Dr. Ekrem KIREÇCİ Üye	Tıbbi Mikrobiyoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Hamide SAYAR Üye	Patoloji	KSÜ Tıp Fakültesi	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	KATILMADI
ŞERH (VARSA)							

T.C.
KAHRAMANMARAŞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 35776031/605/6594278
Konu: Anket Uygulaması (Tuba PİDECİOĞLU)

17/12/2014

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)
KAHRAMANMARAŞ

- İlgi: a) 03/12/2014 tarihli ve 331 sayılı yazınız.
b) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07/03/2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0-3616 sayılı Araştırma Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri hakkındaki 2012/13 nolu Genelge.

Üniversiteniz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Tuba PİDECİOĞLU'nun "Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Derslerine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkinler Açısından İncelenmesi" konulu anket çalışması, Dulkadiroğlu ve Onikişubat İlçelerine bağlı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere, 2014- 2015 Eğitim Öğretim Yılında eğitimi öğretimi aksatmamak kaydıyla uygulanması Müdürlüğümüz Araştırma Değerlendirme Komisyonu tarafından uygun görülmüştür.

Söz konusu anket çalışması sonucunun, Müdürlüğümüze CD ortamında gönderilmesini arz ederim.

Mehmet Emin AKKURT
Millî Eğitim Müdürü

EKLER:

- 1- Araştırma Değerlendirme Formu (1 adet)
2-Taahhütname Tutanağı (2 adet)

T.C. K.S.Ü.	
TARİH	18.12.14
SAYI	18339
ÇİTTIĞI BİRİM	

Ka. Millî Eğitim Müdürlüğü Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü		Güvenli Elektronik İmza ile Aslı ile Aynodur. 17.12.2014	
Tarih	19.12.2014	Evrak	X
Sayı	430	Gözetim Evrak	

Yenişehir Mahallesi Cahit Zarifoğlu Caddesi
46100/ KAHRAMANMARAŞ
e-posta: arge46@meb.gov.tr

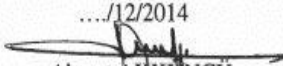
Ayrıntılı bilgi için: Fatih KAYNAR (Öğretmen)
Tel: 0 344 223 50 17 Dahili: 163

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Tuba PİDECİOĞLU
Kurumu / Üniversitesi	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	Kahramanmaraş
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Kahramanmaraş Merkez İlçesinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Okul ve Kurumlar
Araştırmanın konusu	“Lise Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Derslerine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Araştırma
Veri toplama araçları	Araştırmada anket formları kullanılacaktır.
Görüş istenilecek Birim/Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Araştırma kapsamında; Kahramanmaraş Merkez İlçesinde bulunan yukarıda belirtilen okul ve kurumlarda anket uygulama çalışmalarının yapılması komisyonumuzca uygun görülmüştür.	
Komisyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır.

KOMİSYON

..../12/2014

 Ahmet AKKÜNCÜ
 Komisyon Başkanı

 Mesut AYDIN
 Üye

 Fatih KAYNAR
 Üye

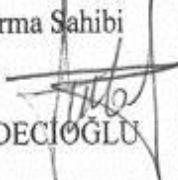
ARAŞTIRMA TAMAMLANDIKTAN SONRA, ARAŞTIRMANIN TESLİMİNE İLİŞKİN TAAHHÜTNAME TUTANAĞI

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Tuba PİDECİOĞLU
Bağlı bulunduğu Üniversite/Kurum	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Araştırmanın konusu	“Lise Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Derslerine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”
Teslim edilen araştırma örneği türü ve sayısı Adet elektronik ortamda CD / Basılı materyal
Araştırmayı teslim alan kurum	Kahramanmaraş İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Yukarıda yazılı araştırma örneğini Millî Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge Bölümüne teslim edeceğimi taahhüt ederim

25.12.2014

Araştırma Sahibi

 Tuba PİDECİOĞLU

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, soyadı : Tuba PİDECİOĞLU
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 05.05.1985 Kahramanmaraş
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 538 853 23 55
e-posta : tuba.pidecioglu@hotmail.com.

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı	2011
Lisans	KKÜ/ Antrenörlük Eğitimi	2002
Lise	Atatürk Lisesi	1998

İş Denevimi

Yıl	Yer	Görev
2009-2010	Şahika Sanat Evi	Plates Eğitmeni
2010-2011	Arnelia Fitness	Fitness Eğitmeni
2011-2015	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü	Tenis Antrenörü

Stajlar ODTÜ Tenis Spor Okulu

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

1.13.Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi

Hobiler

Doğa bilimleri, Yüzme, Tenis